

24

AZ
1:25 000, 1:50 000 ÉS 1:100 000
MÉRETARÁNYÚ
TOPOGRÁFIAI TÉRKÉPEK
JELKULCSA

BUDAPEST, 1964.

AZ
1:25 000, 1:50 000 ÉS 1:100 000
MÉRETARÁNYÚ
TOPOGRÁFIAI TÉRKÉPEK
JELKULCSA

BUDAPEST, 1964.

A MNVK 1. CSOPORTFŐNÖK

27. számú

UTASÍTÁSA.

Budapest, 1964. december hó 29-én.

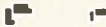
Tárgy : Egyezményes jelek, írásminták
és rövidítések kiadása.

1. „Az 1 : 25 000, 1 : 50 000 és 1 : 100 000 méretarányú topográfiai térképek jelkulcsa” 1965. január hó 1-ével életbelép. Használata a Magyar Néphadseregben kötelező.
2. Az 1964. évi jelkulcs kiadásával az 1 : 25 000, 1 : 50 000 és 1 : 100 000 méretarányú topográfiai térképek egyezményes jeleit tartalmazó korábbi szabályzatok hatályukat veszítik.

IMRE GÁBOR ezds. sk.

MNVK 1. Csoportfőnök

1.

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
ALAPPONTOK			
1	1,8 $\triangle$ 91,6	1,4 $\triangle$ 91,6	Háromszögelési pont [2, 4, 6]
2	1,8 2 $\star$ 98,7	1,4 2 $\star$ 98,7	Háromszögelési pont halmon (2 — a halom magassága m-ben) [4, 6]
3	 a 0,7 b 1,5	 a 0,7 b 1,5	Háromszögelési pont a) épületen (az 1:100 000 méretarányú térképen nem ábrázoljuk), b) templomon [6]
4	1,8 $\square$ 51,1	1,2 $\square$ 51,1	Állandósított sokszögpont és helyi geodéziai hálózat pontja [2, 4, 6]
5	2 $\star$ 125,5 1,6	2 $\star$ 125,5 1,2	Állandósított sokszögpont és helyi geodéziai hálózat pontján halmon (2 — a halom magassága m-ben) [4, 6]
6	2,1 $\star$ Csill	1,6 $\star$ Csill	Csillagászati pont
7	1,2 $\bullet$ 71,9	0,9 $\bullet$ 71,9	Szintezési jegy és csap (foldben állandósíva)
TELEPÜLÉSEK			
Egyes építmények ábrázolása			
8	0,4 0,6 - 0,6 0,9 - 0,8 1,2 - 	0,4 0,6 - 0,5 0,8 - 0,6 0,9 - 	Lakó és nem lakó épület tömbökben, rendszertelen építkezésű településekben, valamint egyedül álló építmény: a) méretarányban alaprajz szerinti nem ábrázolható; b) alaprajz szerint ábrázolható [7]
9	1,8 1,4 	1,4 1,0 	Kiemelkedő tűzálló épület: a) méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható b) alaprajz szerint ábrázolható (az 1:50 000 és 1:100 000 méretarányú térképeken nagy városokban nem kell ábrázolni) [8]
10	1,1 $\square$	0,8 $\square$	Egyes lakóház, tanya (méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható) [9]

2.

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
11	a R b R	a R b R	Lerombolt és részben lerombolt építmény (csak a tájékoztató jellegűeket ábrázoljuk) a) méretarányban alaprész szerint nem ábrázolható, b) alaprész szerint ábrázolható
12	1.5 	1.5 	Templom
13	a 2.0 0.9 b 2.0 0.9 	a 1.5 0.7 b 1.5 0.7 	Kápolna Mecsset
14	2.0 1.6 	1.5 1.2 	Buddhista kolostor, templom és rendház
15	1.0 1.8	0.8 1.4	Állandó nomád sátortelep
Háztömbök ábrázolása			
16	A felmérési lapon A színes nyomaton 	 a b a b	Tömbök túlnyomóan tűzálló (kő, téglá, vasbeton stb.) építményekkel: a) nagyobb városokban, b) egyéb településekben [11, 12]
17	 	 a b	Tömbök túlnyomóan nem tűzálló (fa, vályog, vertfal stb.) építményekkel: a) nagyobb városokban, b) egyéb településekben [11, 12]
18			Lerombolt és részben lerombolt háztömbök [10]
19		Nem ábrázoljuk	Járművel nem járható utcaszakasz (lepcsős, meredek stb. utcák)

3.

Sorszám	1:10 000	1:25 000	1:50 000	1:100 000
Példák a hálzlömbök összevonására :				
a) Nagyobb városokban [11, 12, 13]				
20a				
b) Egyéb városokban és városi jellegű településekben [11, 12, 13]				
20b				
20c				
c) Villaszerv (nyaralo) és falusi jellegű településekben [11, 14, 15]				
20d				
20e				
20f				

Építmények ábrázolása az 1:10 000 méretarányú térképen:

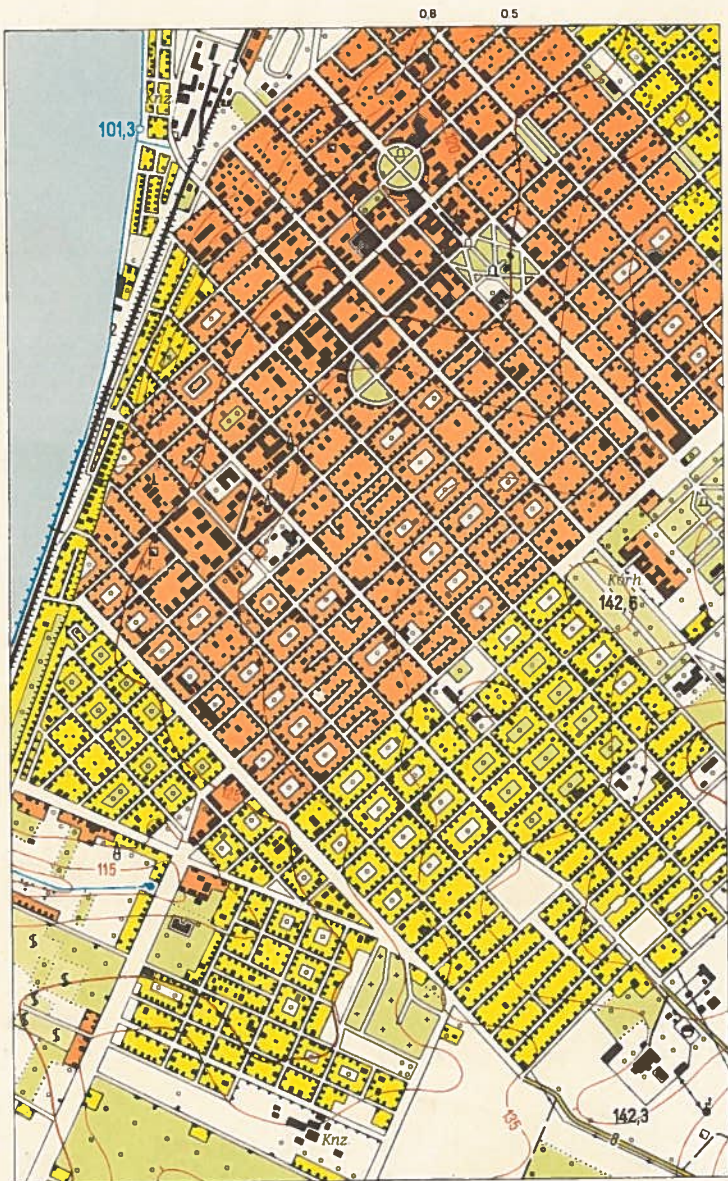
- Tűzálló lakóépület
- Nem tűzálló nem lakóépület
- Tűzálló nem lakóépület
- Kiemelkedő tűzálló lakóépület
- Nem tűzálló lakóépület
- Kiemelkedő tűzálló nem lakóépület
- Veteményeskert

4.

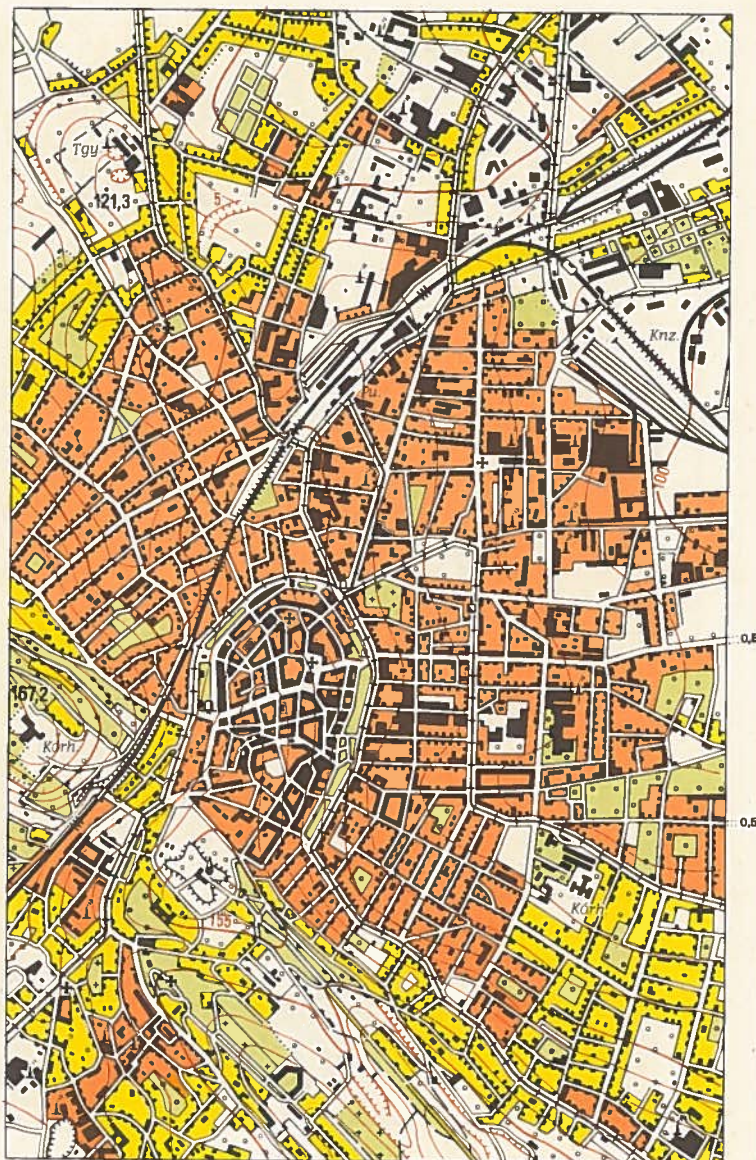
Sorszám

Példa a városábrázolásra [11, 12, 13, 16]

21

1:25 000

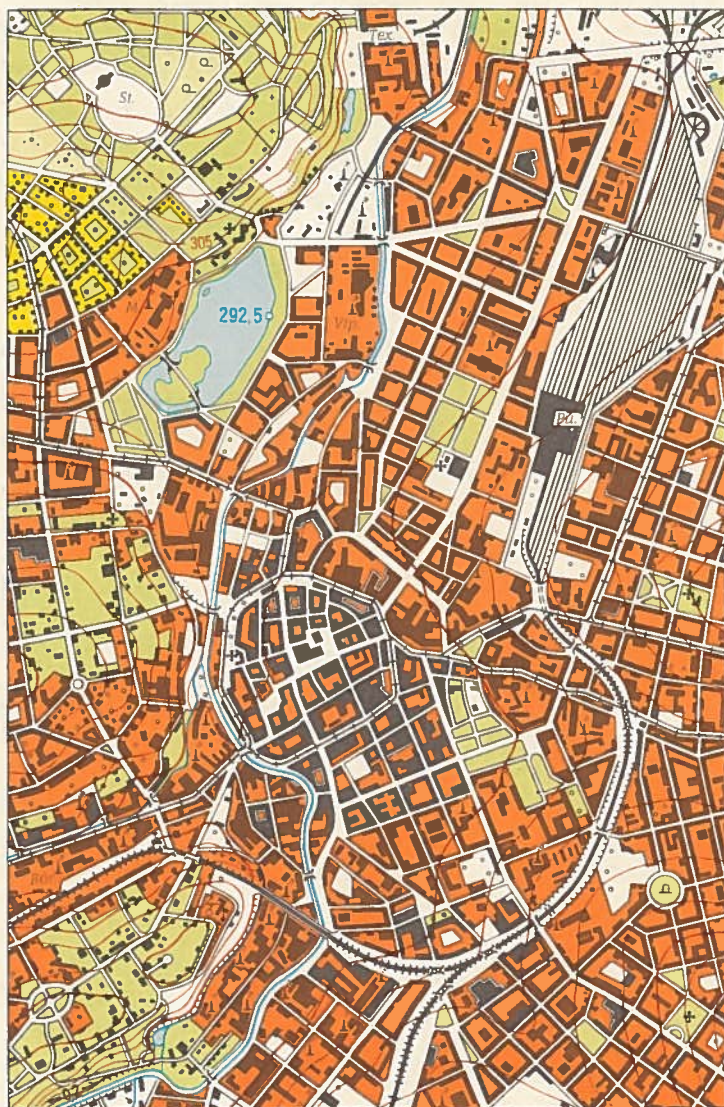

1:25 000

Sorszám

Példa a városábrázolásra [11, 12, 13, 16]

23

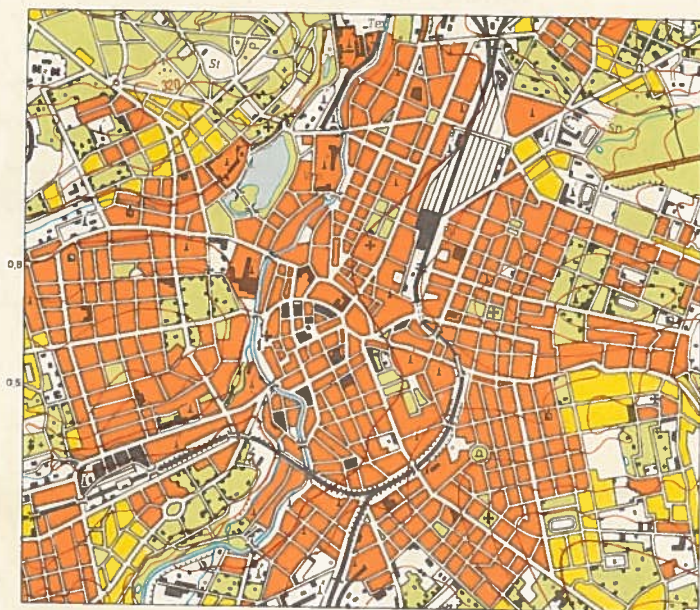
1:25 000

Sorszám

Példák a városok ábrázolására [11, 12, 13, 16]

Nagyváros

24

1:50 000

Kisváros

25

1:50 000

Sorszám

Példák a városok ábrázolására [11, 12, 16]

Nagyváros

Kisváros

26, 27

1:100 000

1:100 000

Példák a falusi jellegű települések ábrázolására [11, 16]

28, 29

1:100 000

1:100 000

30, 31

1:100 000

1:100 000

Sorszám

Példák a villaszerű (nyaraló) települések ábrázolására [15, 16]

32, 33

1:25 000

1:50 000

34

1:100 000

Példák a falusi jellegű települések ábrázolására [11, 12, 14, 16]

35, 36

1:25 000

1:50 000

37

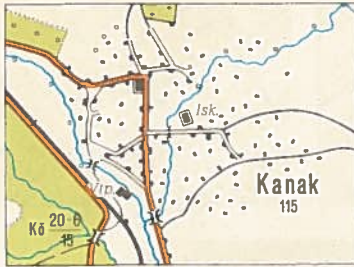

1:100 000

Sorszám

Példák a rendszertelen építkezésű települések ábrázolására [15, 17]

38, 39

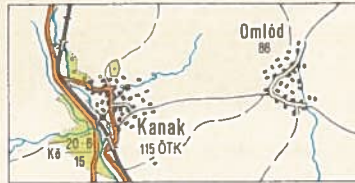

1:25 000

1:50 000

40

1:100 000

Példák a szétszórt jellegű települések ábrázolására [9, 17]

41, 42

1:25 000

1:50 000

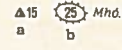
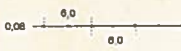
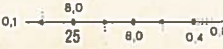
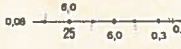
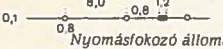
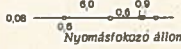
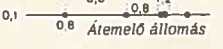
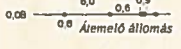
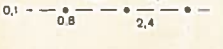
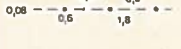
43

1:100 000

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
IPARI, MEZŐGAZDASÁGI, SZOCIÁLIS ÉS KULTURÁLIS ÉPÍTMÉNYEK [18, 21]			
44	1.6 0.5	1.2 0.4	Gyárkémény [4, 19, 22]
45	2.4 1.3 M a b	1.8 1.0 M a b	Gyár, üzem kéménnyel [2, 4, 19]
46	1.3 Bőr a b	1.0 Bőr a b	Gyár, üzem kémény nélkül [2, 4, 20]
47	1.8 Szén	1.4 Szén	Működő bánya (akna, táró) [19]
48	1.8 Tr	1.4 Tr	Nem működő bánya [19]
49	Kav. a b 1.5 3.0 5 H	Kav. a b 1.1 3.2 5 H	Külszíni bánya, — fejtés (5 — a bánya mélysége m-ben) [23]
50	2.0 3.0 Ső 1.0 1.0	1.5 2.2 Ső 0.8 0.8	Külszíni sófejtés, sóbepároló telep [24]
51	0.8 a b	0.6 a b	Tőzégkitermelő hely [19]
52	2.7 0.8 G	2.0 0.6 G	Olaj (gáz) fúrótorony [19]
53	1.0	0.8	Olaj- (gáz-) kut, torony nélkül [19]
54	1.6	1.2	Üzemanyag- és gáztartály [19]
55	2.4 1.4	1.8 1.0	Benzinkút és töltőállomás
56	Vtp	1.9 0.8 Vtp a b	Villanytelep [20]
57	2.4 1.0	1.8 0.8	Transzformátorház
58	3.0 1.2	2.2 0.9	Rádió- és televízió adóállomás [19]
59	2.8 1.0 50	2.1 0.8 50	Rádió- és televízió adóállomás különálló antennája (50 — az antenna magassága m-ben) [19]
60	3.2 1 2 3.2	2.4 1 2 2.4	1. Repülőtér (szárazföldi, vagy vízi); 2. Leszállóhely (szárazföldi, vagy vízi) [19]
61	2.0 1.0	1.5 0.8	Vízimalom és vízzel hajtott fűrészüzem
62	2.0 1.6	1.5 1.2	Szélmalom
63	2.4 1.6	1.8 1.2	Szélmotor

Megjegyzés: Az a betűvel jelölt egyezményes jelet akkor alkalmazzuk, ha a tereptárgyat a térkép méretarányában alaprész szerint kirajzolni nem lehet: a b betűvel jelölt jelet pedig abban az esetben használjuk, ha a tereptárgyat alaprész szerint ábrázoljuk.

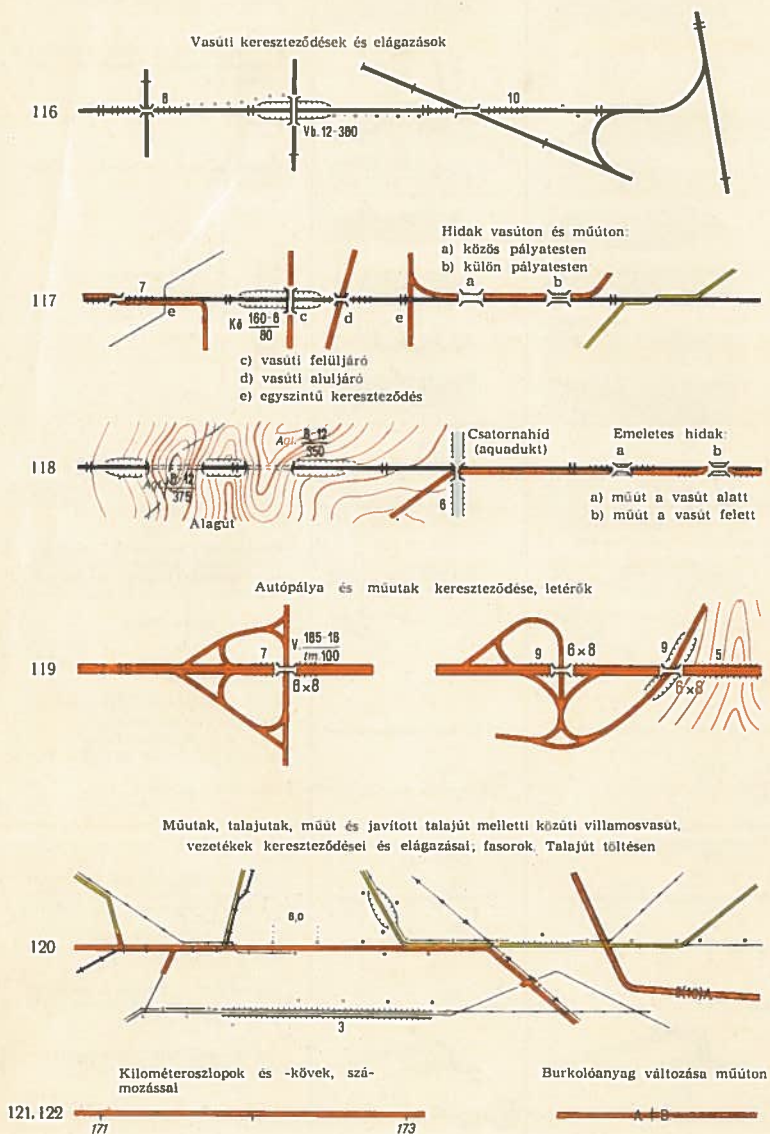
Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
64	1,5 1,2 Mész	1,1 0,9 Mész	Mész-, faszén-, stb. égető kemence, (csak a tájékoztató jellegűeket ábrázoljuk)
65	1,6 Mhd.	1,2 Mhd.	Meddőhányó (bányagorcs) (15 és 25 — a meddőhányó magassága m-ben)
66	1,6 	Nem ábrázoljuk	Méhészet [25]
67	1,2 	0,9 	Karám (csak a tájékoztató jellegűeket ábrázoljuk) [28]
68	2,4 1,0 	1,8 0,8 	Toronyszerű, kiemelkedő építmény (viz-, kilátótorony, stb.)
69	2,4 1,0 	1,8 0,8 	Toronyszerű, egyszerű építmény (figyelő-, fényjelzőtorony stb.)
70	0,8 1,2 1,6	0,8 0,9 1,2	Erdészeti
71	2,0 1,6 	1,5 1,2 	Táviró- és rádiójelek hívtal, távbeszélő központ [27]
72	2,0 1,8 	1,5 1,4 	Meteorológiai állomás [20]
73	2,0 1,0 	1,5 0,8 	Keleti népek kegyhelyei és más hasonló építmények (mazar, szuburgán, obo stb.)
74	1,5 1,2 1 2 0,9	1,2 0,9 1 2 0,7	1 Emlékmű, szobor (kiemelkedő) 2 Egyedülálló és 1 m-nél magasabb köoszlop, tömegsír és tájékoztató egyes sír
75	1,2 1,6 a b'	0,9 1,2 a b	Temető fák nélkül [28]
76	1,2 1,6 a b	0,9 1,2 a b	Temető fakkal [28]
77	1,2 	0,9 	Dögtemető, dögkút
78	0,1 4,0	0,08 3,0	Híradóvezeték (távbeszélő, táviró, vezetékes rádió) [29]
79	0,1 8,0 8,0	0,08 6,0 6,0	Villanyvezeték oszlopokon [29, 30]
80	0,1 8,0 25 8,0 0,4 0,8	0,08 6,0 25 6,0 0,3 0,6	Villanyvezeték tartószerkezeten (25 — a tartószerkezet magassága m-ben) [29, 30]
81	0,1 8,0 0,8 1,2 Nyomásfokozó állomás	0,08 6,0 0,6 0,9 Nyomásfokozó állomás	Gázvezeték; nyomásfokozó állomás [30]
82	0,1 8,0 0,8 1,2 Átemelő állomás	0,08 6,0 0,6 0,9 Átemelő állomás	Földfeletti olajvezeték; átemelő állomás [30]
83	0,1 8,0 0,8 2,4	0,08 6,0 0,6 1,8	Földalatti olajvezeték [30]

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
	VASUTAK		
84			Háromvágányú vasút; szemafor és fényjelző, fordító korong [31, 32]
85			Kétvágányú vasút; állomás [31, 33]
86			Egyvágányú vasút: vasúti megálló, -kitérő, rakodó [31]
87			Az állomás fő épületének helyzete: a) oldalt, b) közepén, c) ismeretlen [33]
88			Villamosított vasút: a) háromvágányú, b) kétvágányú, c) egyvágányú; d) órház [31]
89			Vasúti órház, -rakodó; holtvágány
90			a) Töltés; b) Bevágás (2 — magassága, ill. mélysége m-ben); c) Meredek szakasz, több mint 20 ezrelék
91			a) Átereszítő; b) Alagút (számlálóban: magassága és szélessége, nevezőben: hossza m-ben); c) Állványhid, rakodóhid [34]
92			Épülő vasút
93			Felszedett vasút [35]
94			Keskeny nyomközű vasút és állomás, közötti villamosvasút [36]
95			Épülő keskeny nyomközű vasút
96			Függővasút (drótkötélpálya)
97			a) Földalatti vasútállomás; b) Földalatti vasút kijárata a felszínre
98			Pályaudvar — méretarányban alaprész szerint ábrázolható — vágányhálózat; mozdonyszín; gyalogos felüljáró [37]

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
MŰTAK ÉS TALAJUTAK			
99			Autópálya (autósztráda) (2 — a pályák száma, 8 — egy pálya szélessége m-ben, B. — burkolóanyag); töltés (4 — a töltés magassága m-ben) [38, 49]
100			Korszerű műút; bevágás, fasor, híradóvezeték (5 — a bevágás mélysége m-ben) [39, 49, 51]
101			Műút (5 — a burkolt rész szélessége, 8 — az út teljes szélessége ároktól árokgig m-ben, A-burkoló anyag) [40, 49]
102			a) Utmenti építmények (pavilon, várakozóhely, szin, stb.) b) Letérő, c) 25 m és annál kisebb sugarú kanyar (12 — a kanyar görbületi sugara m-ben) [50]
103			Javított talajút (8 — a járható rész szélessége m-ben), az út nehezen járható része [41, 49]
104			a) Jelentéktelen akadályon átvezető kis híd; b) 8‰ és annál meredekebb útszakasz (a nyíl hegye az emelkedés irányába mutat)
105			Épülő utak: a) Autópálya; b) Korszerű műút; c) Műút; d) Javított talajút
106			Talajút; az út nehezen járható része [42, 49]
107			Mezei- vagy erdei út [43]
108			Karaván- vagy öszvérút [44]
109			Gyalogút; bűrű [45]
110			Téli út [46]
111			Faburkolatú út [47]
112			Az út rózsével, doronggal, vagy feltöltéssel javított része [48]
113			Kő-, téglafal- és fémkerítés utak mentén
114			Csúszda (fa vagy más anyagok leeresztésére)
115			Ösvérút, csapás mesterséges tartón (számlálóban; a tartó legkisebb szélessége, nevezőben; hossza m-ben)

1:50 000, 1:100 000

**PÉLDÁK A KÖZLEKEDÉSI VONALAK EGYEZTMÉNYES
JELEINEK ÖSSZEKAPCSOLÁSÁRA [36, 49, 51, 52, 61]**

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése	
	VÍZRAJZ			
123			Állandó és határozott partvonal	
124			Változó és határozatlan partvonal (időszakos folyók, -tavak, és -mocsarak) [53]	
125			Zátony	
126*			Veszélyes part (a veszély jellege ismeretlen)	
127*			Savazra kerülő part (árpály-terület)	homokos
128*				köves-homokos, kavicsos
129*				iszapos
130*				sziklás
131			a) Szakadékos part; b) Szakadékos part méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható, időnként vízzel borított parti sávval (3 és 5 — a szakadék magassága m-ben) [54]	
132			Elmosódott töltésformájú emelkedés (partvédőgát, kotrási anyag, stb.), ha méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható (3 — magassága m-ben)	
133			Folyó és patak [55]	
134			Folyó mocsárban eltűnő szakasza, buvópatak	
135			10 m és annál szélesebb csatornák: 15 m-ig (1:25 000 térképen) 30 m-ig (1:50 000 térképen) 60 m-ig (1:100 000 térképen) [56]	
136			Földalatti csatorna	
137			Épülő csatorna [56]	
138			3–10 m széles csatorna, vízvezető berendezés: a) vízvezetés mindkét oldalra, b) vízvezetés egy oldalra	
139			3 m-nél keskenyebb csatornák és árkok; fák és bokrok folyók, csatornák és árkok mentén [51]	
140			Száraz árok: a) 3 m-nél keskenyebb, b) 3 m és annál szélesebb (5 — az árok szélessége m-ben)	
141			Folyók, csatornák és árkok egy-, vagy kétoldali töltéssel [57]	
142			Töltés (2 — magassága m-ben)	
143			Tavak: a) édes-, b) sós-, c) keserű-sós-vízű	

Csillaggal jelöltük azokat a jeleket, amelyeket a hajózo térképről kell átvenni.

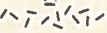
Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
144			Vízszint abszolút magassága
145			Folyásirány (0,2 — a folyás sebessége m/sec) [58]
146			Folyók és csatornák adatai-(170 — szélesség, 1,7 — mélység m-ben H. — a fenék anyaga)
147			Gázló (1,2 — mélysége, 180 — hossza m-ben, Sz — a fenék minősége, 0,5 — a folyás sebessége m/sec) [59]
148			Átkelőhely [60]
149			Komp (195 — a folyó szélessége, 4x3 — a komp hossza és szélessége m-ben, 8 — teherbírása t-ban)
150			3 m-nél rövidebb híd
151			3 m és annál hosszabb híd [2, 61]
152			Fahíd [61]
153			Fémhíd [2, 61]
154			Kő- vagy vasbetonhíd [2, 61]
155			Hajó- vagy pontonhíd [61]
156			Kétszintű kő- vagy vasbetonhíd [2, 61]
157			Lánc- vagy sodronyhíd [61]
158			Fahíd
159			Fémhíd
160			Kő- vagy vasbetonhíd
161			Hidak adatai: Vb — építési anyag, 8 — vízszint feletti magasság (hajózható folyóknál), 370 — hosszúság, 10 — járható szélesség m-ben, 60 — teherbírás t-ban [61]
162			Zsilipek (méterarányban alaprajz szerinti ábrázolhatók) és adataik: a) zsilipkamra, b) zsilipkapu (2 — a kamrák száma, 170 — a legkisebb kamra hossza, 15 — a kapu szélessége, 3,5 — vízmélység a kapu küszöbénél m-ben) [62]
163			Zsilip (méterarányban alaprajz szerint nem ábrázolható) [62]
164			Épített part: a) kőburkolat, b) fa-burkolat
165			Megerősített part (rőzserű, kőszórás)

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
166			Vizesés és zúgó (5 — a víz esési magassága m-ben) [63]
167			Arterület és határa (2 hónapnál hosszabb elöntés esetén), épülő víztároló határa és területe [64]
168			Vizmérce, vízmérő állomás
169	a Kő 250-8 114,3 0,7 0,5 101,3 b Kő 250-8 97,3 87,4	a Kő 250-8 114,3 0,5 0,5 101,3 b Kő 250-8 97,3 87,4	Duzzasztógát és adatai: a) járható, b) nem járható (Kő — építési anyaga, 250 — hossza, 8 — felső szélessége m-ben; számlálóban: a felső, nevezőben: az alsóvízszint abszolút magassága) [65]
170			Vízalatti gát
171			Földfelszíni vízvezeték
172			Földalatti vízvezeték
173			Működő ősi vízvezeték
174			Nem működő ősi vízvezeték
175	2,0 1,0 51,1 Pázmán-k. 25 20 l/ó	1,5 0,8 51,1 Pázmán-k. 25 20 l/ó	Jelentős kút sztyeppen, vagy sivatagban abszolút magassággal (25 — relatív mélysége, 20 l/ó — vízhozama) [66]
176	1,4 O (Kss.)	1,0 O (Kss.)	Kút [66]
177	1,0 * 3,8 1,4 O	0,8 * 2,8 1,0 O	Szélmotoros kút [66]
178	1,4 40,2 Art. 1500 l/ó	1,0 40,2 Art. 1500 l/ó	Artézikut (1500 l/ó — vízhozama) [66]
179	1,0 * 2,4	0,8 * 1,8	Vízemelőkerek
180	1,0 ■	0,8 ■	Víztároló (ciszterna) és esővízes gödör (mértarányban alaprajz szerint nem ábrázolható)
181	1,0 ♀	0,8 ♀	Forrás [66]
182	1,4 ♀	1,0 ♀	Gejzír

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
183			Vasúti komp
184 *			Horgonyzóhely és kikötő berendezés nélkül
185			Hajóállomás (méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható)
186			Móló és kikötő: a) méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható; b) alaprajz szerint ábrázolható [67]
187			Hullámtörő és mederszabályozó berendezések (parti sarkantyú stb.) [68]
188 *			Kisméretű homokpad (5 — a víz mélysége m-ben)
a			Vizalatti kő
189 *			Vizfeletti kő
c			Apály idején kiemelkedő kő
190 *			Tengeri szikla (12 — a szikla vízfeletti magassága m-ben)
191 *			Vizalatti sziklasírt (zátony)
192 *			Apály idején kiemelkedő sziklasírt
193 *			Tengeri csatornák: a) méretarányban alaprajz szerint ábrázolható; b) alaprajz szerint nem ábrázolható
194 *			Mélységvonal (izobát) adattal
195 *			Mélységi adat

Csillaggal jelöltük azokat a jeleket, amelyeket hajózó térképről kell átvenni

20.

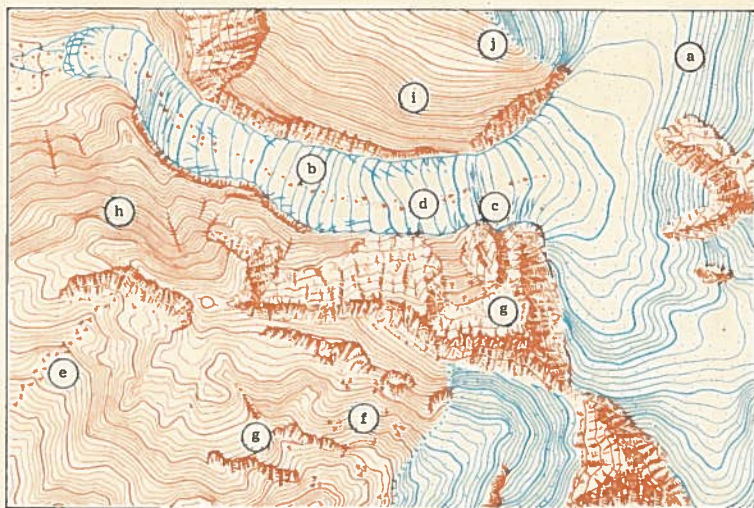
Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
196	1,8 ★	1,4 ★	Világítótorony
197 *	1,8 ★	1,4 ★	Jelzőfény
198 *	1,6 1,5 	1,2 1,1 	Folyami jelzőtábla (tájékoztató, állandó jellegű, pl. km tábla)
199 *	0,8 2,5 3,0	0,6 1,9 2,2	Úszó világítótorony, jelzőfény (világítóhajo)
200 *	 2,4 2,3	 1,8 1,7	Világító bolya
201 *	3,0 0,8 1,2	2,2 0,6 0,9	Száraz dokk (méretarányban alaprész szerint nem ábrázolható)
202 *	 1,2 2,0 2,0	 0,9 1,5 1,5	Fedett hajóépítő csarnok
203 *	1,3 	1,0 	Leűsztatott fa gyűjtőhelye
204 *			Moszat, hínár
205 *			Árapály áramlási iránya (fogazással — ár, fogazás nélkül — apály)

Csillaggal jelöltük azokat a jeleket, amelyeket hajózó térképről kell átvenni.

21.

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
	DOMBORZAT		
206			a) Főszintvonal, b) Alapszintvonal, c) Felező szintvonal, d) Kiegészítő szintvonal (tetszőleges magasságon), e) Szintvonal megírása, f) Esésűske [69]
207			Száraz folyómeder [70]
208	a 0.6 - 347,1 b 0.5 - 161,5	a 0.6 - 347,1 b 0.5 - 161,5	a) Uralgó magassági pont, b) Magassági pont
209	X 15,2 111,6 90,8	X 15,2 111,6 90,8	Tájékoztató tereptárgyak abszolút magassága [71]
210	0.5 - -54,0	0.5 - -54,0	A tengerszint alatti magassági pont (mélyföldéken)
211	2.6 2.0 X 5043,0 (IV-X)	2.0 1.5 X 5043,0 (IV-X)	Fontos hágó (számlálókban: magassága, nevezőben: járhatósági ideje)
212	2.0 1.6 X 3525,2 (IV-X)	1.5 1.2 X 3525,2 (IV-X)	Hágó
213	2.0 1.5 10	1.5 1.1 10	Kimagasló szikla, szirt (10 — a szikla magassága m-ben) [72]
214	a 0.2 2 b 0.6 2	a 0.2 2 b 0.6 2	a) Egyedül álló kőtömb (2 — a kőtömb magassága m-ben); b) Kőhal-maz
215	a 2.0 5 b 5	a 1.5 5 b 5	Gödör: a) méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható; b) alaprajz szerint ábrázolható (5 — a gödör mélysége m-ben)
216	a 2.0 1.0 5 b 5	a 1.5 0.8 5 b 5	Halom, domb: a) méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható; b) alaprajz szerint ábrázolható (5 — a halom magassága m-ben) [73]
217	G 2	G 2	Karsztlyukak-, mélyedések (többör, víznyelő, zsomboly) (méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolhatók) [74]
218	1.2 2.4 Bg	0.9 1.8 Bg	Barláng bejárata [75]
219	2.0 0.7	1.5 0.5	Vulkán kráter (méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható) [76]
220	2.0 0.7 *	1.5 0.5 *	Izzapvulkán kráter
221			Borda [77]
222			Lávafolyás

A DOMBORZAT EGYES ELEMEINEK ÁBRÁZOLÁSA
 az 1 : 25 000, 1 : 50 000, 1 : 100 000 méretarányú térképeken

a) Firnmező (örök hó); b) Gleccser (jégár); c) Gleccser repedés; d) Moréna; e) Kőfolyó; f) Kőlerakodás; g) Sziklák, szakadékok; h) Meredek oldal (a térképen 1 cm-nél rövidebb); i) Meredek oldal (a térképen 1 cm-nél hosszabb); j) Firnmező határa [78, 79]

224

Füvesoldalú horpadások és szakadékok (színtvonalakkal nem fejezhetők ki)

225

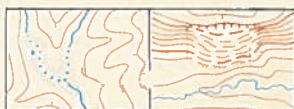
Jégfal (barrier), jégszakadék (7 — a szakadék mélysége m-ben) [80]

226

Homok- és földomladék [79] Kő- és kavicsomladék [79]

227 228

Eljegesedés Suvadás

229

230

Horhosok és vízmosások: a) a térkép méretarányában 1 mm-nél szélesebb; b) 1 mm és annál keskenyebb (számlálóban: perem szélesség, nevezőben: mélység m-ben)

231

a) Szakadás (21 — magassága m-ben); b) Terasz, tereplépcső

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
NÖVÉNYZET ÉS TALAJNEMEK			
232	A színes nyomaton		Növényzet és talajnemek határa [82]
233			Szál-erdő: Tülevelű (luc-, jegenye-, erdei-, cirbolya-, vörösfenyő stb.) [83]
234			Lomblevelű (tölgy, bükk, juhar, nyár stb.) [83]
235			Vegyes [83]
A felmérési lapon			
236			A fák átlagos adatai m-ben (számlálóban: magasság, nevezőben: vastagság; törtvonalról jobbra: a fák közötti távolság) [83]
237			Keskeny erdősávok és mezővédő erdősávok (2 — a fák közepes magassága m-ben) [84]
238			A térkép méretarányában ki nem fejezhető erdős terület
239			Tájékoztató facsoport (méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható): a) tülevelű, b) lomblevelű, c) vegyes
240			Tájékoztató egyedül álló fa: a) tülevelű, b) lomblevelű
241			Nem tájékoztató, egyedül álló fa [85]
242			Pálmaliget: a) méretarányban alaprajz szerint ábrázolható, b) alaprajz szerint nem ábrázolható, c) Egyedül álló pálma
A színes nyomaton			
243			Törpe-erdő [83]
A felmérési lapon			
244			4 m-nél alacsonyabb fiatal-erdő, faiskola és erdőültetvény (2 — a fák közepes magassága m-ben) [83]
245			Szélterdelt erdő
246			a) Ritka szál-erdő; b) Ritka fiatal-és törpe-erdő
247			a) Leégett vagy kiszáradt erdő; b) Kivágott erdő

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
248			Nyiladék (erdőátvágás): 20 m és szélesebb (1 : 25 000) 40 m és szélesebb (1 : 50 000) 60 m és szélesebb (1 : 100 000) Villanyvezeték nyiladéokban [86]
249			Erőszakos nyiladékok (4 — a nyiladék szélessége m-ben, 22, 23 — az erdőtagok száma) [86]
250			Erdő ut nyiladékokban [86]
251			Híradó vezeték nyiladékokban (5 — a nyiladék szélessége m-ben) [86]
252			Határ nyiladékokban
253	A színes nyomaton a 0.4 0.8 b A felmérési lapon	A színes nyomaton a 0.3 0.5 b A felmérési lapon	Bozót: a) egyedül álló bokor és bokorcsoport, b) sűrű bozót
254	1.1 1.1 1.8 0.6 1.8 0.6 a b	0.8 0.8 1.4 0.6 1.4 0.6 a b	A bozót neve: a) tűlevelű, b) lomblevelű (0.6 — a bozót közepes magassága m-ben) [87]
255	0.4 3.6 0.6	0.3 2.8 0.5	Keskeny bokorsáv, élősfény kerítés, bokorsor [88]
256			Tűskés, sűrű bozót
257	a 2.0 b 	a 1.5 b 	Szakszaul: a) ritka, b) sűrű
258	0.9 2.4 a b 	0.7 1.8 a b 	Folyondár: a) ritka, b) sűrű
259	1.8 0.9 	1.4 0.7 	Bambusz
260	0.6 3.0 	0.6 2.2 	Gyümölcsös, citruszkert
261	2.0 0.8 6.4 	1.8 0.8 4.8 	Szőlő
262	0.9 2.2 	0.9 1.8 	Bokros gyümölcsös (ribizli, málna, stb.)
263			Mangrove [89]

Megjegyzés: A parkot az ott előforduló növényzet egyezményes jelével kell ábrázolni, jellegét a sötét nyolc feltüntetésével kell kifejezni (lásd a 4—8 táblázatokat).

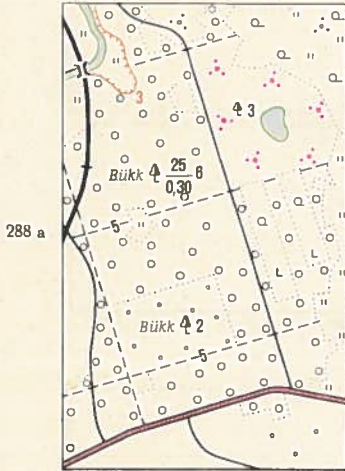
Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
264		Nem ábrázoljuk	Melegágyak [90]
265			Rizs: a) öntözéses, b) állandóan el- árasztott
266			Egyéb ültetvények: a) fás-, b) bokros-, c) füves jellegű [91]
267			a) Rét (1 m-nél alacsonyabb); b) Magas füves növényzet
268			Sás és nád [92]
269			Mocsár (méterarányban alaprajz szerinti nem ábrázolható): a) füvel (az 1:100 000 méretarányú térképen nem ábrázoljuk), b) sással, náddal
270			a) Sztyeppés, füves növényzet; b) Félcserje (sivatagi és félsivatagi nö- vényzet, üröm, stb.)
271			Moha és zuzmó
272			Járhatatlan és nehezen járható mocsár (1,8 — a mocsár mély- sége m-ben) [93]
273			Járható mocsár (0,6 — a mo- csár mélysége m-ben) [93]
274			Járhatatlan szikes (nedves és sűp- pedékes) [93]
275			Járható szikes [93]

Mocsári növényzet: a) fű,
b) moha, c) sás és nád

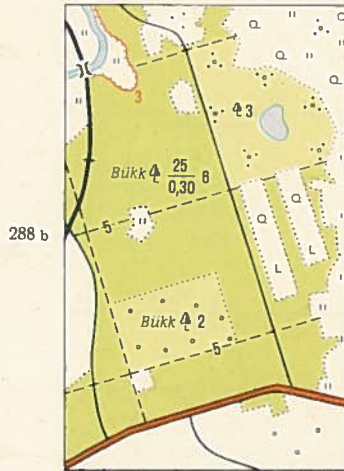
26.

Sorszám	1:25 000	1:50 000, 1:100 000	A jelek megnevezése
276			Takir-föld (repedezett szik): a) méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható; b) alaprajz szerint ábrázolható [94]
277			Sokszögűen repedezett terület [95]
278			Buckás terület (méretarányban szintvonalakkal nem fejezhető ki) [96]
279		Nem ábrázoljuk	Agyagos és kavicsos terület
280			Túrás terület
281			Köves terület (alapkőzet felszínre kerülése)
282			Kavicsos terület
283			Sík homokos terület [97]
284			Homokbuckák [97]
285			Homokhullámok [97]
286			Gödrös és sejtyszerű gödrös homokos terület [97]
287			Barkán [97]

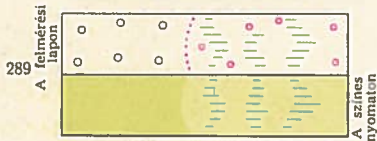
PÉLDÁK A NÖVÉNYZET ÉS A TALAJNEMEK EGYEZMÉNYES
JELEINEK EGYÜTTES ALKALMAZÁSÁRA [98]

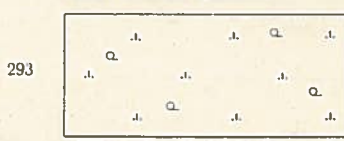
a) Erdő egyéb térképelemekkel össze-
szelve (a felmérési lapon)

b) Erdő egyéb térképelemekkel össze-
szelve (a színes nyomaton)

Fokozatos átmenet szál-erdőből törpe-erdőbe [99]

Ritka szál-erdő mohás és zuzmós területen

Fokozatos átmenet szál-erdőből ritka-erdőbe, bokros és fűves területre [99]

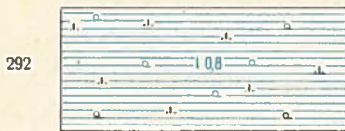
Ritka törpe-erdő bokrokkal, járható mocsáron

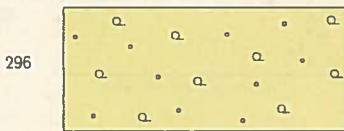
Fenyőerdő sík homokos területen

Kivágott, leégett erdő fiatal-erdővel

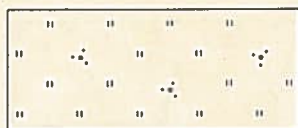

Ritka törpe-erdő mohás járhatatlan mocsáron

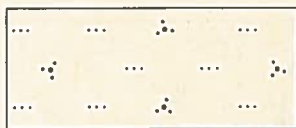
Ritka szál-erdő fiatal-erdővel

297

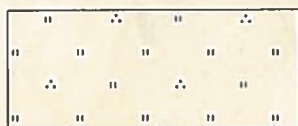
Bokros rét

303

Sztyeppés füves növényzet bokrokkal

298

Túrásos rét

304

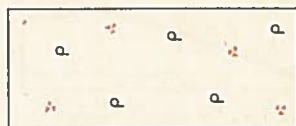
Moha és zuzmó bokrokkal köves talajon

299

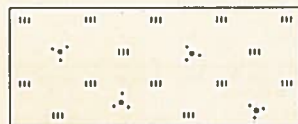
Elmocsarasodott rét tûrásokkal és nádassal

305

Ritka szál-erdő kölerakódáson

300

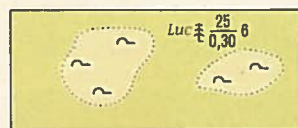
Magas füves növényzet bokrokkal

306

Moha és zuzmó buckás területen

301

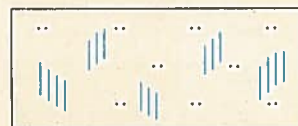
Szál-erdő és sűrű folyondár

307

Sík homokos terület, fűvel megkőve

302

Félcserje járható szikesen

308

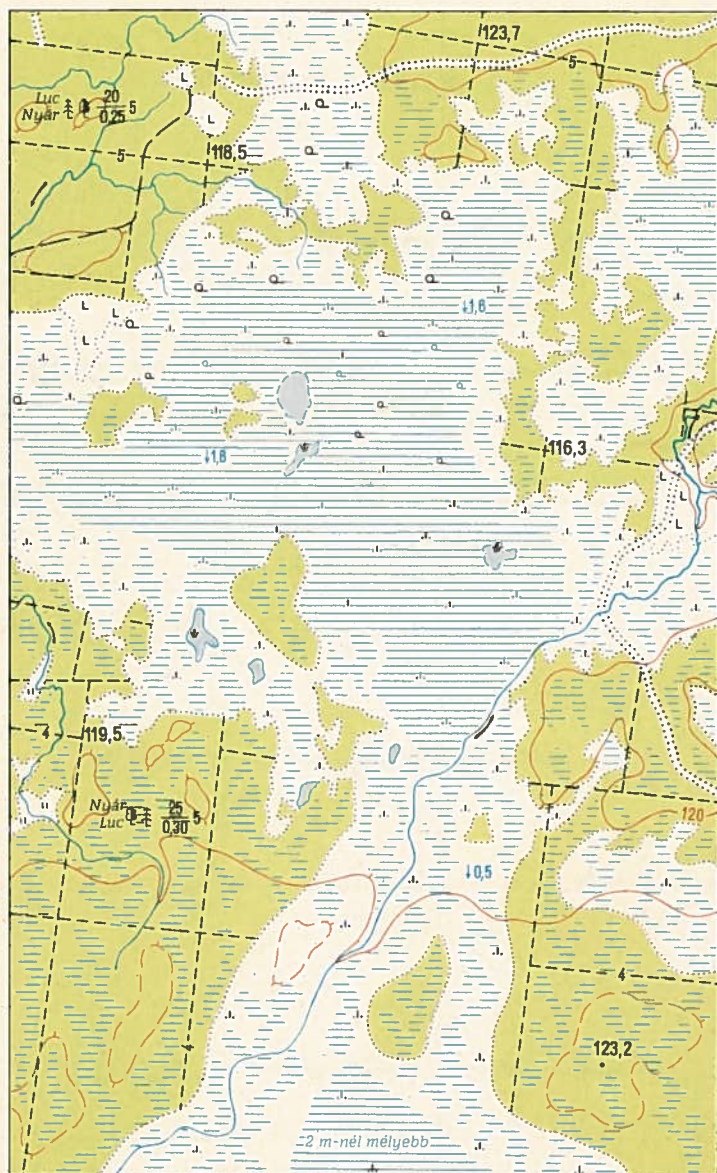

Sík homokos terület bokrokkal és szakszaual

Sorszám

PÉLDA A MOCSÁR ÁBRÁZOLÁSÁRA

309

Sorszám	1:25 000	1:50 000	1:100 000	Magyarázat
	ÍRASMINTÁK^[103] V á r o s o k Betűfajta M 4			
318	BUDAPEST 24 N 6,6	20 N 5,5	16 N 4,4	1 000 000-nál több lakosú fővárosok és városok
319	BERN 20 N 5,5	BERN 16 N 4,4	BERN 14 N 3,9	1 000 000-nál kevesebb lakosú fővárosok és 500 000—1 000 000 lakosú városok
320	PÉCS 16 N 4,4	PÉCS 14 N 3,9	PÉCS 12 N 3,3	Megyeszékhely. A SZSZK fővárosa, és külföldi területek elsőrendű közigazgatási központja, valamint 100 000—500 000 lakosú városok
321	BAJA 14 N 3,9	BAJA 12 N 3,3	BAJA 10 N 2,8	Járások —, autonóm terület —, és nemzetiségi körzetek székhelyei, valamint 50 000—100 000 lakosú városok
322	AJKA 14 N 3,9	AJKA 12 N 3,3	AJKA 10 N 2,8	10 000—50 000 lakosú városok
323	KŐSZEG 12 N 3,3	KŐSZEG 10 N 2,8	KŐSZEG 8 N 2,2	2 000—10 000 lakosú városok
324	KISGÁR 10 N 2,8	KISGÁR 8 N 2,2	KISGÁR 6 N 1,7	2 000-nél kevesebb lakosú városok

Sorszám	1:25 000	1:50 000	1:100 000	Magyarázat
Városi jellegű települések (munkas- és üdülőtelep, stb.)				
	Betűfajta Vkh			
325	TOKOD 10N 2,7	TOKOD 8N 2,2	TOKOD 7N 1,9	2 000-nél több lakossal
326	8N AGÁRD 2,2 6N AGÁRD 1,7	7N AGÁRD 1,9 5N AGÁRD 1,4	AGÁRD 5N 1,4	2 000-nél kevesebb lakossal
Ipari üzemek, vasútállomások, kikötők, stb. melletti — nem városi jellegű — munkástelepek				
	Betűfajta M 13			
327	Almásfüzitő 12 3,3	Almásfüzitő 10 2,7	Almásfüzitő 8 2,2	1 000-nél több lakossal
328	Bányaváros 10 2,7	Bányaváros 8 2,2	Bányaváros 7 1,9	100—1 000 lakossal
329	Lenin-tp. 8 2,2	Lenin-tp. 6 1,7	Lenin-tp. 5 1,4	100-nál kevesebb lakossal
Falusi jellegű és villaszerű (nyaraló) települések [104]				
	Betűfajta M 104			
330	Érd 12 3,3	Érd 10 2,8	Érd 10 2,8	200-nál több lakóházzal
331	Endrőc 10 2,8	Endrőc 8 2,2	Endrőc 8 2,2	100—200 lakóházzal
332	Óbánya 8 2,2	Óbánya 7 1,9	Óbánya 7 1,9	20—100 lakóházzal
	Betűfajta O			
333	Gorzsa 7 1,9	Gorzsa 5 1,4	Gorzsa 5 1,4	20-nál kevesebb lakóházból álló és kiemelkedő (15 házon felüli, tömbös) psz. mjr. tsz.
	Betűfajta M 7			
334	6 Réti ház 1,7 5 Réti ház 1,4	5 Réti ház 1,4 4 Réti ház 1,1	5 Réti ház 1,4 4 Réti ház 1,1	Egyes lakóház, tanya, mjr. psz. tsz. á.g. részlegei
Vasútállomások				
	Betűfajta M 8			
335	Börgönd 10 2,7	Börgönd 7 1,9	Börgönd 7 1,9	Csomópont, nagy állomás
336	Pákozd v.m.r. 7 1,9	Pákozd v.m.r. 5 1,4	Pákozd v.m.r. 5 1,4	Állomások, rakodók és megállóhelyek [105]

Megjegyzés: Az állami gazdaságok elnevezését ugyan olyan betűtípussal írjuk meg, mint a falusi jellegű településeket, pl.: Kistényi Á.G. (nr)

Sorszám	1:25 000	1:50 000	1:100 000	Magyarázat
Magyarázó megírások és számszerű adatok				
337	Tgy. <i>Arl.</i> (juh) Btp. (M7-5 1,4)	Tgy. <i>Arl.</i> (juh) Btp. (M7-4 1,1)		Magyarázó megírások: gyáarak, územek, malmok, kutak, fanemek, stb. neve vagy rövidítése, termelési ág megírása [108]
338	MT JT ÖTK A. B. K. M. (M105-6 1,7)	MT JT ÖTK A. B. K. M. (M105-5 1,4)		Közigazgatási központ megjelölése, útburkolat anyaga, folyók fenékminősége [107]
339	K. V. Vb. (M104-6 1,6)	K. V. Vb. (M104-5 1,4)		Híd — gát építési anyaga
340	(V-X) (0-6 1,7)	(V-X) (0-5 1,4)		Hágók járhatósági ideje
341	17B 10/4 (M13-7 1,7)	17B 10/4 (M13-5 1,4)		Kilométeroszlopok és -kövek, erdőtagok és határjelek számozása
342	1543,0 (M34-10 M 2,7)	1543,0 (M34-10 M 2,7)		Uralgó magassági pont
343	127,3 15,2 (M34-7 M 1,9)	127,3 15,2 (M34-6 M 1,6)		Magassági pont és vízszint abszolút magassága
344	M 34-6 N 16 58 12 8(12) 0,3 a b c d e	M 34-5 N 13 58 12 8(12) 0,3 a b c d e	Lakóházak száma településekben [107]. Egyéb számszerű adatok: a) töltések, meddőhányók, ősi történelmi falak, villanyvezeték tartószerkezet, szirtok, egyedül álló kövek, bevágások, kőbányák, műutak, kikötők, gázlok, folyók (folyási sebesség), nyiladékok, fiatal-erdők, erdőültetvények, erdősávok, bozótok; b) hidak, zsilipek, gátak, alagutak, szál-erdők; c) szintvonalak, horhosok és vízmosások, teraszok, szakadó és szakadékos partok, elmosódott töltésformájú emelkedések, szakadékok, gödrök, halmok, dombok; d) folyók és csatornák szélessége és mélysége, tengerek, — tavak, — mocsarak mélysége, vizesések, izobátok; e) szintvonalak gleccsereken és firnmezőkön.	

Sorszám	1:25 000	1:50 000	1:100 000
	Oceánok, tengerek, öblök. tengerszorosok, fjordok, lagunák, folyótorkolatok (limányok), tavak Betűfajta LK		
	20 N	<i>CSENDES-ÓCEÁN</i>	60
	16 N	<i>FEKETE-TENGER</i>	43
	14 N	<i>BERING-SZOROS</i>	38
345	12 N	<i>FINN-ÖBÖL</i>	33
	10 N	<i>BALATON</i>	28
	8 N	<i>RIGAI-ÖBÖL</i>	22
	7 N	<i>VELENCEI-TÓ</i>	20
	10	<i>Messinai-szoros</i>	28
	8	<i>Bokn-fjord</i>	22
	7	<i>Kotori-öböl</i>	20
	6	<i>Fehér-tó</i>	17
	Hajózható folyók, csatornák [108] Betűfajta LK		
346	<i>DUNA</i>	<i>DUNA</i>	<i>TISZA</i>
	12 N 33	10 N 28	8 N 22
			7 N 20
	Folyók, patakok és csatornák [108] Betűfajta LK		
347	<i>Kapos</i>	<i>Kapos</i>	<i>Eger</i>
	14 38	12 33	10 28
			8 22
			7 20
			6 17

Sorszám	1:25 000	1:50 000	1:100 000
	Szigetek, félszigetek, földnyelvek, fokok, szirtek, homokzátonyok, zátonyok, vizulatti sziklák, homokpadok Betűfajta M 8		
348	12N KRÉTA-SZ. 3,3 12 Luppa-sz. 3,3 10N CSEPEL-SZ. 2,7 10 András-zátony 2,7 8N MOHÁCSI-SZ. 2,2 8 Kamenjak-fok 2,2 7N TIHANYI-FSZ. 1,9 7 Kopár-sz. 1,9 Alföldek, síkságok, sztyeppék, sivatagok, pusztaságok, szikések, mocsarak, erdők, szakadékok, mélévedések, különböző terület- és tájnevek Betűfajta M 101		
349	16N - 4,3 K I S K U N S Á G 14N 3,8 NYIRSÉG HORTOBÁGY 10N 2,8 8N 2,2 SOLTI-LAPÁLY Újtag Vajda-árok 7N 2,0 7 2,0 6 1,7 Hegységek, hegységreszek, hegyhátak, fennsík, hegyek csúcsok, sziklák, dombok, hágok, gleccserek, völgyek Betűfajta Vkh		
350	BAKONY WIENER-WALD 24N 6,6 16N 4,4 BÖRZSÖNY VÉRTES GERECSE BUDAI-HG. 14N 3,9 12N 3,3 10N 2,7 7N 1,9 Kékes Semmering-hó. Alecs-gleccser Köris-h. 14 3,9 12 3,3 10 2,7 7 1,9 <i>Kolaska-v.</i> 6 1,7 Védett terület Betűfajta O		
351	12N - VÉDETT TERÜLET 6N 3,3 2,7 2,2 1,9 1,7		
352	Az utak járhatóságának jellemzése, és a kilatási viszonyok megírása Betűfajta O Gépkocsival járható Kilátás 20 km-re 8 2,2 7 1,9 6 1,7		

SZÍNSKÁLA

az 1 : 25 000, 1 : 50 000, 1 : 100 000 méretarányú topográfiai
térképek nyomásához

1	Fekete 016 SU			Síkrajz
2	Barna 02 13 % 011 2 % 017 42,5 %			Domborzat
3	Sárga 02 50 % 01 50 %			Nem tűzálló háztömbök, javított talajutak
4	Kék 013 75 % 012 25 %			Vízrajz, firnmező, gleccser,
5	Narancssárga 017 35 % 04 11,5 % 02 11,5 % 03 31 % lenolajkence 11 %			Tűzálló háztömbök, autópályák és műutak
				Takir föld — 30% pontaszter 48 pont/cm
6	Zöld 02 5,5 % 014 2,5 % 017 92 %			Szál-erdők, gyümölcsösök és egyéb fás ültetvények
				Alacsony növényű növények területe — 50% pontaszter 34 pont/cm (törpe, fiatal és szélbördelt erdők, aljnövényzet, bozotos, szakszauz folyondár, szőlő, bokros gyümölcsös és egyéb bokros ültetvény)

SZÍNSKÁLA

az 1 : 25 000, 1 : 50 000, 1 : 100 000 méretarányú topográfiai
— 7 színhatású — térképek 4 színben való nyomásához

1	Fekete 0—16 SU			Síkrajz
2	Narancssárga 0—3 75% 0—17 25%			Domborzat, autópályák és műutak. Foltszín.
				Tűzálló háztömbök, takirföld. 54-es sűrűségű, 30%-os pontraszter
3	Sárga 0—1			Nem tűzálló háztömbök, javított talajutak. Foltszín
				40-es sűrűségű, 20%-os keresztrács — kék raszter alá — a sötétzöld szín előállításához
				24-es sűrűségű 50%-os vonalban, 40-es sűrűségű 20%-os keresztrács — kék raszter alá — a világoszöld szín előállításához
4	Kék 0—12 25% 0—13 75%			Vízrajz, víznévrajz, gleccser, stb. Foltszín
				Vízfelület, 60-as sűrűségű, 15%-os pontraszter — sárga keresztrács fölé — a sötét- zöld szín előállításához
				24-es sűrűségű 50%-os vonalban, 60-as sűrűségű 15%-os pontraszter — a sárga szín fölé — a világos- zöld szín előállításához
—	A sárga keresztrács és a kék pontraszter egymásranyomásával előállított sötét- és világoszöld színhatás			Szál-erdők, gyümölcsösök és egyéb fás ültetvények
				Alacsony növényzet (törpe-, fiatal- és széltördelt erdő, bozót, szőlő, stb.)

**AZ 1 : 25 000, 1 : 50 000 ÉS 1 : 100 000
MÉRÉTARÁNYŰ TÉRKÉPEKEN ALKALMAZOTT
RÖVIDÍTÉSEK BETÜRENDES JEGYZÉKE**

A

A	Agyag
A	Agyagos (a folyóvizek fenékanyaga)
A.-	Alsó-
A	Aszfalt
Agt	Alagút
Ak., -ak	Akna
Art	Artézikut
ASZSZK	Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság
AT	Autonóm terület
AU.	Ausztria
-á.	Árok
Áll.	Állami
A G. á g	Állami gazdaság
Ásv.	Ásványvíz
(áll.)	Állattenyésztés
Átk.	Átkelőhely

B

B.-	Balaton-
B	Beton
-b.	Bérc
BELG.	Belgium
Bg., -bg.	Barlang
Bi	Bitumen
Bny., -bny.	Bánya
Bp.	Budapest, -i
(bt.)	Baromfitenyésztés
Btp.	Baromfitelep
BULG.	Bulgária

C

C	Ciszterna
-cs.	Csúcs
Cs.	Csűr
-csal.	Csatorna
Csill.	Csillagászati
Csó.	Csónak
Csr., -csr.	Csárda
CSSZ.	Csehszlovákia

D

D	Dél, déli
-d.	Domb
D.-	Duna
DK	Délkelet, -i
DNy	Délnyugat, -i
dő.	Dűlő
Dt.	Derítőtelep

E

E., -e.	Erdő
Egazd.	Erdőgazdaság
Egy	Egyetem
Éh	Erdőhivatal
El., -el.	Erdészlak
Eml., -eml.	Emlékmű
Emű	Erőmű
É	Észak, északi
ÉK	Északkelet, -i
Élm., (élm.)	Élelmiszer
ÉNy	Északnyugat, -i

F

F.-	Felső-
F.	Fém (híd építőanyaga)
F.-f.	Forrás
Fémf.	Fémfeldolgozó
Fg	Földgáz
Fh.-	Fehér-
Fj.	Figyelőtorony
Fk.-	Fekete-
Fa	Föld
Földr.	Földrajz, -i
Fő., -fő.	Fürdő
FR.	Franciaország
-fész.	Félsziget
Fur	Fürőlyuk
Fű., -fű.	Fűrésztelep

G

G.	Gáz
(gab.)	Gabonafélék
Gazd.-gazd.	Gazdaság, -i
Gá.	Gépállomás
Gátó.	Gátórház
Geol.	Geológiai
Gépl.	Gépipari
Gimn.	Gimnázium
Gk.	Gépkocsi
Gkj.	Gépkocsijavító
Gl.	Gázló
GÖR.	Görögország
Gy.-gy.	Gyár
(gynt.)	Gyógynövény- termesztés
(gyümt.)	Gyümölcstermesztés

H

-h.	Hegy
H.	Homok
H.	Homokos (a folyóvizek fenékanyaga)
Halt.	Haltenyésztő, haltenyészet
Hang.	Hangár
Határ.	Határórház
Haj.	Hajóállomás
Hemő.	Hőerőmű
HÉV	Helyiérdekű villamosí- tott vasút
HG.	Hegység
Híz.	Hízlalda
(hiz.)	Hízlalás
Hi.	Harangláb
-hlm.	Halom
Hó.,-hó.	Hágó
HOLL.	Hollandia
Hond.	Honvéd
Hop.	Határozat
Horv.-	Horvát-
HP.	Háromszögelesi pont

I

I.	Iszapos (a folyóvizek fenékanyaga)
Id.	Időszakos, időnkint
Id.víz.	Időnkint vízenyős
Int.	Intézet
(ip.)	Ipari növények
Isk.	Iskola
Ist.	Istálló

J

J.	Járás
Járv.	Járványkórház

JV.	Járási jogú város
JT.	Járási tanács
JUG.	Jugoszlávia
Juh.	Juhakol
(Juh.)	Juhászat

K

K.-	Kis-
K	Kelet-, -i
Kő	Kő (híd építőanyaga)
K	Köves (a folyóvizek fenékanyaga)
K.-k.	Kút
Kar.	Karám
Kat.	Katonai
Kav.	Kavics
Kav	Kavicsos (a folyóvizek fenékanyaga)
Kápol.-káp.	Kápolna
Kocs.-kcs.	Kocsmá
Ka.	Kerámit
Kes.	Keserű
Kf.	Kőfejtő
Kh.	Kultúrház
Kil.	Kilátó
KKT	Közös községi tanács
Knz.	Konzerv
Kny.-kny.	Kunyó
Ko.	Komp
Kol.-kol.	Kolostor
Kosz.	Kőoszlop
Kórh.	Kórház
Közp.	Központ, -i
KÖZT.	Köztársaság
Kp.-	Közép-
Ks.-ks.	Kastély
Kss	Keserűsós
-kzt.	Kereszt
KTK	Közös tanácsú község
Kutint.	Kutatóintézet

L

L.	Ladik
Lakt.	Laktanya
Lesz.	Leszállóhely
Lev.	Levegő
LGY.	Lengyelország
LICHT.	Liechtenstein
(lő.)	Lótenyésztés
LUX.	Luxemburg

M

M	Makadám
M.-m	Malom
Magy.-	Magyar-
M., m.	Megye
Meist.	Mesterséges

Mé.-mé. Mészégető
 Méh. Méhészet
 Mgazd. Mezőgazdaság, -i
 Mgt. Magtár
 (mgtó.) Magtermelő
 Mh.-mh. Menedékház
 Mhd. Meddőhányó (bánya-
 gorc)
 Mjr.-mjr. Major
 MJV. Megyei jogú város
 M.k.d. Mezőgazdasági kísér-
 leti állomás
 Mlh. Melegház
 MO. Magyarország
 (ml.) Marhatenyésztés
 MT. Megyei tanács
 Mu. Murva
 Munk. Munkás
 Műsz. Műszaki

N

N. Nagy
 NBR. Nagy Britannia
 NDK. Német Demokratikus
 Köztársaság
 Ném.- Német-
 NK. Népköztársaság
 NK. Nemzeti(ségi) körzet
 NSZK. Német Szövetségi
 Köztársaság
 (nt.) Növénytermesztés
 -ny. Nyereg
 Ny. Nyugat, -i

O

O. Olaj
 OL. Olaszország
 O., ORSZ. Ország
 OSZFSZK. Oroszországi Szovjet
 Föderatív Szocialista
 Köztársaság
 -oszl. Oszlop
 Ó.-ó. Órház
 -ÖB. Öböl
 ÖTK. Önálló tanácsú község

P

-p. Patak
 Ph. Postahivatal
 -psz. Pusztá
 Pth. Posta- és távíróhivatal
 Pu. Pályaudvar

R

R. Rom

Rá. Repülőállomás
 Rád. Rádióállomás
 Repitér. Repülőtér
 Rkt. Raktár
 Ró. Rakodó
 ROM. Románia

S

s. Sír, tömegsír
 S. Süppedő (a gázló
 fenékmínősége)
 Sa. Salak
 Sáo. Savanyú
 Sl. Siló
 Sliu. Siugróánc
 Sp.-sp. Sportpálya
 (st.) Sertésenyésztés
 St. Stadion
 Stp. Sertéstelep
 SV. Svájc
 SZ.,-SZ. Sziget
 Sz. Szilárd (a gázló
 fenékmínősége)
 -sz. Szoros
 Szan.-szan. Szanatórium
 Szerg. Szerszám gép
 Szeszl. Szeszfőző
 Szl.-szl. Színház
 Szio. Szivattyú
 Szl.-szl. Szállás
 Szoc.o. Szociális otthon
 Szó.o. Szálló
 Szö.o. Szövetkezet
 SZSZK. Szovjet Szocialista
 Köztársaság
 SZSZSZK. Szovjet Szövetségi
 Szocialista Köztár-
 saság
 Szl. Szent
 SZU. Szovjetunió

T

-t. Tető
 T.- Tisza-
 Tang. Tangazdaság
 Tart. Tartály
 Tcsh. Tanácsház
 Tech. Technikum
 (teh.) Tehenészet
 Tex. Textil
 Té. Tégláégető
 Tgy. Téglagyár
 Th. Távíróhivatal
 Tkó. Télikikötő
 tm. Több mint...
 TV.k.d. Televízió közvetítő
 állomás
 Tny.,-ny. Tanya

Ta	Tőzeges (a folyóvizek fenékanyaga)
-tp	Telep
Tr.-tr.	Táró
Trh	Transzformátorház
Trtp	Transzformátortelep
Tsz.-isz	Termelőszövetkezet
Tt	Terménytároló
Tud	Tudományos
Tuh	Turistaház

U

U	Uszoda
Útő.	Útőrház
Ü.-ü.	Üzem
Üa.	Üzemanyag
Üd.-üd.	Üdülő
Üze.-üze	Üzemegység

V

V	Vas (hid építőanyaga)
v	Víz, víztartály
Vá	Vasútállomás
Vál.-vál	Vállalat
Vámh	Vámhivatal
Vb.	Vasbeton (hid építő- anyaga)
Ve	Vizesés

Vemő.	Vízierőmű
Vfő.	Vendégfogadó
-v.-vgy.	Völgy
Vgh.	Vágóhid
Vh.	Vadászház
Via.	Vizenyős
Vlzl.	Vízlépcső
Vizm.	Vízmérce
V.k.	Vasúti kitérő
Vkny.-vkny.	Vadászkunyhó
Vko.	Vaskohászat, -i
Vl.-vl	Vadászlak
V. m.	Vasúti megálló
Vm á.	Vízmérő állomás
V.m.k.	Vasúti megálló kitérővel
V.m.r.	Vasúti megálló rakodóval
V.r.	Vasúti rakodó
Vt.	Víztároló
Vtp.	Villanytelep

Z

Z	Zuhatag
(zdsz.)	Zöldségtermesztés
Zó.	Zúgó
Zs.	Zsilip

EGYEZMÉNYES JELEK MAGYARÁZATA

A kerek zárójelben levő számadatok azon egyezményes jelek sor-számaira utalnak, amelyekhez a magyarázat tartozik. A címek, vagy az egyezményes jelek megnevezése utáni, szögletes zárójelben levő számok a jelekre vonatkozó magyarázat bekezdéseinek számát mutatják.

AZ EGYEZMÉNYES JELEK MÉRETEI

1. Az egyezményes jelek méreteit a jeltől balra mm-ben adtuk meg. Ha az egyezményes jel mellett egy számadat áll, akkor a jel szélessége a magasságával egyenlő; ha két számadat szerepel, akkor az első a jel magasságát, a második szélességét jelenti. A jelek egyes részei melletti számadatok az adott rész magasságát, vagy szélességét mutatják.

A köralakú jeleknél a számjegy az átmérőt, a csillagalakúaknál a köréje rajzolható kör átmérőjének méretét, a háromszögalakúaknál pedig a magasságot mutatja.

A méret nélküli egyezményes jelek (jelrészek) kirajzolása a táblázatban levő jel alakjának és méretének megfelelően történik.

2. Az egyezményes jeleket általában 0,08—0,1 mm-es vonalakkal rajzoljuk ki.

Az 1:25 000 méretarányú (a továbbiakban: m.a.) térképen az 1, 4, 45a, 46a, 151, 154, 156, 160 jelek vonalvastagsága 0,2—0,25 mm.

Az 1:50 000, 1:100 000 m.a. térképeken az 1, 4, 45a, 46a, 151, 153, 156, 159, 218 jelek 0,2 mm vonalvastagságúak.

Az egyezményes jelek közötti rajztérköz (a térkép kiadásának méretarányában) 0,2 mm-nél kisebb nem lehet.

3. Ha az 1:100 000 m.a. térképtisztázatot 1:75 000 m.a.-ban rajzoljuk ki, akkor az 1:25 000 m.a. térkép jelméreteit alkalmazzuk.

Abban az esetben, ha a jelméret mind a három méretarányban azonos, akkor az 1:75 000 m.a. térképtisztázaton a jelek méretei egyharmaddal nagyobbak (pl. vasutak és tartozékainak jelei).

4. Az 1:50 000 és 1:100 000 m.a. térképtisztázatokon egyes jól tájékoztató tereptárgyak kiemelésére az illetékes osztályvezető (szerkesztő) engedélyezheti az 1:25 000 m.a. térkép jelméreteinek alkalmazását. Pl.: a geodéziai hálózat pontjainak (1, 2, 4, 5), gyárkémények (44), gyárak, üzemek (45, 46), stb. jelei esetében.

AZ EGYEZMÉNYES JELEK SZÍNEZÉSE

5. Az egyezményes jeleket tartalmazó táblázatok színei megegyeznek a térképanyomatok színeivel. A topográfiai felmérési lapon az egyezményes jeleket a következő színekkel kell kirajzolni: a vízrajzi elemeket, gleccsereket, firn-mezőket (örök hó) zölddel; a domborzati elemeket barnával; az összes többi vonalas elemet (síkraajz, névrajz) feketével.

Azokat a térképelemeket, amelyek a térképanyomaton színes felülnyomást kapnak, a felmérési lapon színezéssel vagy vonalkázással emeljük ki.

A vízfelületek: világoskék-, a műutak két vonal közötti része: rózsaszín kitöltést kap. A szál-erdőket (235) fekete-, a törpe-erdőket (243) piros körökkel; a sűrű bozótot (253) a bokor jelével, — de piros színnel — ábrázoljuk és a területet lilára színezzük.

A településekben a túlnyomóan tűzálló épületekből álló tömböket (16) kereszt-, a nem tűzálló épületekből álló tömböket (17) egyszeres vonalkázással, vagy színezéssel látjuk el.

UTASÍTÁS NÉHÁNY EGYEZMÉNYES JEL ALKALMAZÁSÁRA

Alapponatok

6. (1—5) A háromszögelési- és az állandósított sokszögponthelével kell ábrázolni azokat az I., II., III. és IV. rendű háromszögelési- és sokszögpontheket, amelyek koordinátái — az 1942-es rendszerben — a geodéziai pontjegyzékben szerepelnek. A helyi geodéziai hálózati pont (4, 5) jelét alkalmazzuk az egyéb háromszögelési és sokszögponthek esetében.

Az állami geodéziai hálózat épületeken levő pontjainak jeleit (3a, 3b) olyan épületek ábrázolásánál alkalmazzuk, amelyek kiemelkedő részei (csúcs, torony stb.) geodéziaiilag meghatározottak és koordinátáik a pontjegyzékben szerepelnek. Az épület egyezményes jelén a kört úgy kell elhelyezni, hogy középpontja egybeessen a koordináták által meghatározott ponttal.

Ez az egyezményes jel nem alkalmazható a háromszögelt kápolnák, üzem- és gyárkérmények, toronyjellegű kiemelkedő építmények és egyéb hasonló tereptárgyak ábrázolására. Az ilyen tereptárgyak bemért helye — a jel alakjától függően — a jel geometriai középpontja, vagy alapjának közepe.

Települések

7. (8) Kitöltött téglalap- és más alakú egyezményes jelekkel ábrázoljuk a tömbökben levő és a településekben rendszertelenül elhelyezett lakó- és nem lakó-, valamint az egyedül álló építményeket.

A táblázatban a **térkép méretarányában ki nem fejezhető lakó- és nem lakóépületek** ábrázolására az egyezményes jel három mérete található.

A legkisebb méretű jelet a **városi-, falusi jellegű és villaszerű települések tömbjeiben**, valamint a **rendszeretlen építkezésű falusi településekben** levő épületek esetén alkalmazzuk.

A közepes méretű jelet olyan épületek jelölésére használjuk, amelyek településen kívül vannak, vagy bár településen belül fekszenek, de magasságuknál (méretüknél) fogva kiemelkednek, illetve jól tájékoztatnak.

A nagyméretű jelet a településektől távol eső, jól tájékoztató épületek kifejezésére használjuk.

Ha az építmény területe a térkép méretarányában a nagyméretű jel méreteit meghaladja, az építményt alaprajz szerint ábrázoljuk.

8. (9) A kiemelkedő tűzálló épület jelét az 1 : 25 000 m.a. térképen általában településen kívül alkalmazzuk, településben csak akkor, ha kiemelkedik és jól tájékoztat.

Az 1 : 50 000 m.a. térképen településen kívül, továbbá falusi jellegű, és villaszerű településekben, valamint ilyen jellegű külvárosokban ábrázoljuk.

A többi esetben a kiemelkedő tűzálló épületeket a **lakó- és nem lakóépület** jelével (8) fejezzük ki.

Ha a kiemelkedő tűzálló épület utcával érintkezik, akkor a jel utca felőli oldalát az érintkezési vonalon nem rajzoljuk ki.

9. (10, 41—43) Egyes lakóházak, tanyák jelét alkalmazzuk a településeken kívüli, udvarral és kis gazdasági épületekkel rendelkező lakóépületek ábrázolására. Ezzel a jellel tüntetjük fel a **szétszórt jellegű településekben** levő házakat, továbbá a soros építkezésű falvakban a beépített utcasorból kieső épületeket is.

A nagyobb udvarokat, melyeknek területe a lap méretarányában meghaladja a jelméret másfélszeresét, alaprajz szerint rajzoljuk ki, fekvésüknek megfelelően helyezzük el a lakó és a többi épületeket.

10. (11, 18) A tájékoztató lerombolt és részben lerombolt építmény jelével ábrázoljuk a kiemelkedő épületmaradványokat (romokat). A 18. sz. jellel fejezzük ki azokat a lerombolt településeket és településrészeket, ahol még épületmaradványok vannak. Ebben az esetben az utcákat csak akkor tüntetjük fel, ha azok járművel járhatók.

11. (16, 17, 20) A tömb- és a sorosépítkezésű települések rajzolásánál a sűrűn beépített tömböket és tömbrészeket (sorokat) kiemeljük. (Sűrűn beépítettek azok a tömbök, vagy tömbrészek, ahol az épületek közötti távolság nem haladja meg az 50 métert.) A soros építkezésű **falusi jellegű települések** ábrázolásánál a beépített tömbök szélessége 1 : 25 000 m.a.-ban legalább 1,5 mm, az 1 : 50 000 m.a.-ban 1,2 mm ; ha a beépített tömbök ennél szélesebbek, akkor alaprajz szerint rajzoljuk ki.

Az 1 : 25 000 és 1 : 50 000 m.a. térképeken a túlnyomóan (több mint 50%) **tűzálló építményekkel** (kő, téгла, vasbeton) sűrűn beépített tömböket narancssárga ; a **nem tűzálló tömböket** (fa, vertfal, vályog stb.) pedig sárga színnel emeljük ki.

12. (16, 17, 20) Az 1 : 25 000 m.a. térképen a **városi jellegű településekben** a tömbök beépítettségét részletesen ki kell fejezni. Ha az építmények jelei közötti távolság 0,3 mm-nél kisebb, összevonást alkalmazunk. Az összeépült házakat alaprajz szerint ábrázoljuk.

A sűrűn beépített tömbök ábrázolásánál az utca vonalától beljebb épült kis épületeket el kell hagyni. Az 1 : 50 000 m.a. térképen a településeket — a nagyobb városok kivételével — a beépítettség jellegének visszaadásával ábrázoljuk. A sűrűn beépített **nagyobb városok** háztömbjeiben csak a kiemelkedő épületeket, valamint a jól tájékoztató ipari létesítményeket tüntetjük fel.

(Nagyobb város alatt értjük azt, amely 50 000, vagy ennél több lakosú, illetve kevesebb lakosa van, de viszonylag nagy területen fekszik.)

Az 1 : 100 000 m.a. térképen a települések tömbjeit — kivéve a nagy városokat — fekete színnel töltjük ki. Ahol a beépítésben jellegzetes megszakítások vannak, kitöltést nem alkalmazunk. Nagyobb városokban (l. fent) a sűrűn beépített tömböket körülhatároljuk és narancssárga alapszínezéssel látjuk el. Ez esetben a tájékoztató jellegű nagyobb létesítményeket is feltüntetjük.

A narancssárga színű tömböket csak úgy lehet összevonni, hogy méretük — a térkép méretarányában — ne legyen kisebb 1,0×1,0 mm-nél. A tömbök (sorok) kitöltő sávja — általában — 0,5 mm-nél keskenyebb nem lehet. Egyes esetekben a beépítettség teljesebb ábrázolása érdekében 0,4 mm-ig lehet kisebbiteni.

13. (20—25) Az 1 : 25 000 és 1 : 50 000 m.a. térképeken a települések tömbjein belül kiemeljük a parkokat, tereket, gyümölcsös kerteket, sportpályákat, beépítetlen területeket, ha kiterjedésük a térkép méretarányában legalább 1,5×2,0 mm. Az 1 : 25 000 és 1 : 50 000 m.a. térképeken a háztömbökben levő kisebb fás ültetvényeket és egyedül álló fákat — az épületek tűzállóságát jelző színezésen — fakarikával ábrázoljuk.

14. (20, 35—37) Az 1 : 25 000 és 1 : 50 000 m.a. térképeken a **falusi jellegű települések** tömbjeiben (soraiban), ha a jelek közötti távolság legalább 0,3 mm, feltüntetjük az összes épületet és építményt. Ha a távolság kisebb, akkor annyi épületet ábrázolunk, hogy a jelek közti távolság 0,3 mm legyen. Az összevonásnál a kiemelkedő tűzálló és egyéb fontos tájékoztató épületeket nem szabad elhagyni.

15. (20, 32—34, 38—40) A **villaszerű- és rendszertelen építkezésű települések** ábrázolásánál a beépítettség jellegét — valamennyi méretarányban — a **lakó- és nem lakóépületek** és **egyedülálló építmények** egyezményes jelével fejezzük ki.

16. (21—37) Az utcákat két 0,1 mm-es vonallal határoljuk. A fő utcák (fő átvonuló utak) ábrázolásánál a vonalak közötti térköz az 1 : 25 000 és 1 : 50 000 m.a. térképeken 0,8 mm; az 1 : 100 000 m.a. térképen 0,6 mm.

Egyéb utcáknál a vonalak közötti térköz az 1 : 25 000 és 1 : 50 000 m.a. térképeken 0,5 ; az 1 : 100 000 m.a. térképen 0,3 mm. Amennyiben az utca szélessége a térkép méretarányában meghaladja a jel méretét, az utcát méretarányban fejezzük ki.

Műutakat összekötő fő utcákat (fő átvonuló utakat) narancssárgára színezzük, kivéve a narancssárga, vagy sárga színű háztömbök közötti utakat (utcákat).

17. (38—43) A vasutak, talaj-, mezci-, erdei- és gyalogutak mellett levő lakó- és nem lakóépületek és egyes lakóházak, tanyák egyezményes jelét (kivéve a vasúthoz kapcsolódókat, pl.: vasúti őrház, rakodó stb.) az út vonalától 0,2 mm távolságra rajzoljuk. (1 : 75 000 m.a.-ban 0,3 mm.) Ugyanezeket a jeleket a két vonallal ábrázolt utak vonalára rárajzoljuk.

Ipari, mezőgazdasági, szociális és kulturális építmények

18. Kirajzolásnál a tereptárgyak egyezményes jeleit a pont bemért helye szerint a következő szabályok szerint helyezzük el :

a) a szabályos mértani alakú (kör, négyzet, téglalap, háromszög, csillag stb.) egyezményes jelnél a jel mértani közepe ;

b) a széles alapú jeleknél (gyárkémény, meteorológiai állomás stb.) a jel alapjának közepe ;

c) az árnyékvonalas jeleknél (benzinkút, szélmalom stb.) a jel száranak és árnyékvonalának metszéspontja (derékszög) ;

d) az összetett jeleknél (olaj fúrótorony, transzformátorház stb.) az alsó idom mértani közepe.

19. Ha az építményt alaprajz szerint ábrázoljuk, vagy határait zárt vonalak képezik, akkor az egyezményes jeleket — a határoló vonalakon belül — az alábbiak szerint helyezzük el :

— a **gyárkémény** jelét (44, 45b) — a kémény valóságos helyzetének megfelelő helyre ;

— a **bánya (akna, tárna)** jelét (47, 48) — a bányabejárat fölötti cölöp-, vagy a tárnabejárat tervezett helyére. Ha a bányabejárat alaprajz szerint ábrázolható építményben van, akkor egyezményes jelét nem alkalmazzuk, hanem az építményt tüntetjük fel ;

— a **tőzegkitermelő hely** jelét (51) — a tőzegkitermelő terület közepére ; ha a tőzegkitermelés nagy területen folyik, akkor több helyen, 4—5 cm²-ként egy-egy jelet ;

— az **olaj fúrótorony torony nélküli olajkút** jelét (52, 53) — a torony, vagy kút valóságos helyére ;

— az **üzemanyag és gáztartály** jelét (54) — az üzemanyag és a gáztartály valóságos helyére ;

- a **rádió és televízió adóállomás** jelét (58) a fő- vagy azon épület helyére, amelyen az adó antennája van ; a **rádió és televízió adóállomás** különálló antennája jelét (59) az antenna valóságos helyére ;
- a **repülőtér, leszállóhely** jelét (60) — az ábrázolt terület közepére.

20. (46, 56, 72) Az alaprajz szerint kifejezhető **kémény nélküli gyár, üzem, villanytelep, meteorológiai állomás** ábrázolásánál az egyezményes jelet nem tüntetjük fel, hanem az építmény mellett annak nemére, illetve termelési ágára vonatkozó magyarázó megírást alkalmazzuk.

Ha a felsorolt tereptárgyak (építmények) alaprajzban nem fejezhetők ki, akkor a megfelelő egyezményes jelet használjuk és szükség esetén magyarázó megírással látjuk el.

21. Ha a térképen két vagy több tereptárgy (építmény) jelölésére egy egyezményes jel szolgál — pl. **olaj (gáz) fűrótorony** (52), **olaj-(gáz) kút torony nélkül** (53), **vízimalom és vízzel hajtott fűrészüzemek** (61), **emlékmű, szobor, 1 m-nél magasabb kőoszlop, tömegsír és tájékoztató egyes sír** (74) stb. — akkor azt magyarázó megírással látjuk el. Ha a megírás más tárgyak ábrázolását akadályozza, akkor elhagyjuk.

22. (44) A **gyárkémény** jelével ábrázoljuk a lakóépületek központi fűtés-hálózatának, fürdőnek stb. kéményeit is, ha környezetükből kiemelkednek és jól tájékoztatnak.

23. (49) Az alaprajz szerint nem ábrázolható **külszíni bánya-fejtés** egyezményes jelét fekvésének megfelelően helyezzük el.

24. (50) A **külszíni sófejtés, sóbepárló telep** jelét — zárt határvonallal és a lap széleivel párhuzamos keresztirányú vonalkázással — akkor használjuk, ha kiterjedése a térkép m.a.-ban 4 cm²-nél kisebb. Az ennél nagyobb kiterjedésűeket nem vonalkázzuk, hanem magyarázó megírással látjuk el („Sófejtés”, „Sóbepárló tp.”).

25. (66) A **méhészet** egyezményes jelét olyan állandó méhesek ábrázolására használjuk, amelyek területén nincs épület. Ha mellette épület van (lakó- vagy nem lakóépület), akkor azt a megfelelő egyezményes jellel és „Méhés” magyarázó megírással jelöljük ; a méhészet jelét ebben az esetben elhagyjuk.

26. (67) A **karám** egyezményes jele tényleges helyzetének megfelelően elfordítható.

Az alaprajzban ábrázolható karámot tényleges határvonalainak megfelelően rajzoljuk ki és „Karám” megírással látjuk el.

27. (71) A **távíró- és rádiótávíró hivatal, távbeszélőközpont** jelét csak gyéren lakott területeken alkalmazzuk. A jelet a település elnevezése alatt helyezzük el (lásd : 107. pontot is).

28. (75a, 76a) A térkép méretarányában nem ábrázolható **temető** jele valóságos helyzetének megfelelően elfordítható.

A fákkal fedett temető jelébe a felmérési lapon fakarikákat rajzolunk (241); a kis területű temetőbe csak egy karikát rajzolunk, vagy a felmérési lapon lilára színezzük.

29. (78, 79, 80) A vasutak, autópályák és műutak kisajátított sávjában levő **híradó- és villanyvezetéket** nem ábrázoljuk. A terepről az úthoz csatlakozó vezetékeket az út mentén, — irányának megfelelően — 1 cm hosszban kirajzoljuk (100, 120). A vezetékek jelét az utak és folyók jelén megszakítás nélkül vezetjük át, a településeknél pedig megszakítjuk.

Az 1 : 25 000 m.a. térképen a tartószerkezeten levő villanyvezeték jelének ábrázolásánál a keresztirányú vonalkákat — amennyiben a tartószerkezetek egymás közötti távolsága 200 m-nél több — a terepen levő valóságos helyüknek megfelelően helyezzük el. Ennél kisebb távolság esetén, valamint az 1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a. térképtípuszatokon a jelkulcsi méreteknél megfelelően tüntetjük fel. A töréspontokon levő tartószerkezeteket minden esetben ábrázoljuk és magasságát a térképen 6—8 cm-enként megírjuk.

30. (79—83) Az épülő **villany-, gáz- és olajvezetékeket** a megfelelő egyezményes jelekkel ábrázoljuk és „Épülő” magyarázó megírással látjuk el.

Vasutak és berendezései

31. (84—86, 88) A vasútvonal jelében a vágányok számát jelentő keresztirányú vonalkákat az 1 : 25 000 m.a. térképen 4 cm-enként; az 1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a.-ban 3 cm-ként rajzoljuk ki. Ha az előírt közőkkel nem lehet betartani, akkor a térközök megváltoztathatók.

32. (84) A **szemafor és fényjelző** jelét (1 : 25 000 m.a.-ban) úgy kell kirajzolni, hogy a jel hosszanti tengelye párhuzamos legyen a lap középmeridiánjával. Az egyezményes jel felső részén levő karika — a helytől függően — a jel tengelyétől jobbra vagy balra is elhelyezhető.

33. (85, 87) Az **állomás** egyezményes jelét akkor alkalmazzuk, ha az állomás (pályaúdvár) fő épülete, egyéb épületei és építményei, valamint vágány hálózata alaprajz szerint nem ábrázolható. Az állomás jelében a kitöltött téglányt ott helyezzük el, ahol az állomás főépülete a valóságban van.

34. (91c) Az **állványhíd, rakodóhíd** jelét a híd valóságos hosszának megfelelően kell kirajzolni, de 2 mm-nél rövidebb nem lehet. A hosszabbakat (pl. a tengerparttól távollevő olajtelepekhez vezetőket) magyarázó megírással is ellátjuk (pl. „Állványhíd”).

35. (93) A **felszedett vasút** jelében a vonalkázást a jel tengelyéhez képest 60°-os szögben helyezzük el.

Ezzel a jellel ábrázoljuk a felszedett keskeny nyomközű vasutakat is.

36. (94, 120) A keskeny nyomközű vasútvonal, valamint településben a közúti villamosvasút jeleinek kirajzolásánál a vonalvastagságot 0,2 mm-ig lehet csökkenteni.

Ha a közúti villamosvasút a műút szélén van, akkor a műút jelének egyik vonalát a közúti villamosvasút képezi.

A villamosított keskeny nyomközű vasutat külön jellel nem kell kiemelni.

37. (98) Ha a pályaudvar vágányhálózatát alaprajz szerint ábrázoljuk, akkor a fő átmenő vágányt az egyvágányú vasút jelével, a többi vágányt pedig 0,2 mm-es vonallal rajzoljuk ki. Ha az összes vágány ábrázolása a jelkulcsban megadott távolságra nem lehetséges, akkor a vonalakat a vágányok számának figyelembevételével nélkül egymástól rajztérközre rajzoljuk ki úgy, hogy a szélső vágányok bemért helyükre kerüljenek.

Az állomás épületét, mozdonyszínt és egyéb-, az állomáshoz tartozó építményt a megfelelő egyezményes jellel fejezzük ki.

Az üzemek területén levő és a kikötőhöz vezető vasutakat — amennyiben a térkép olvashatóságát nem zavarják — feltüntetjük.

Műutak, talajutak, gyalogutak

38. (99) Az autópálya jelével rajzoljuk ki azokat az utakat, amelyeknek épített alapjuk és tartós burkolatuk (beton, aszfalt, bitumen) van, burkolt szélességük (osztott sávokkal) legalább 14 m, lejtésük legfeljebb 4%-os, utakkal és vasutakkal egyszinten nem kereszteződnek.

39. (100) A korszerű műút jele azoknak a szilárd alapú portalanított utaknak a jelölésére szolgál, amelyek burkolata beton, aszfalt, bitumen, kockakő stb. és burkolt szélességük legalább 6 m.

40. (101) A műút jelével fejezzük ki az olyan alapozott utakat, amelyek burkolata zúzott-, vagy egyéb kő. Ezt a jelet alkalmazzuk a 6 m-nél keskenyebb burkolatú portalanított műutaknál is.

41. (103) A javított talajút jelével ábrázoljuk a szelvényezett, időszakosan karbantartott alapozás nélküli utakat, melyeknél az út járható részének felülete különböző anyagokkal (kavics, kő, föld stb.) javított. Ezek az utakon közepes tonna terhelésű gépjármű-közlekedés az év nagy részében lehetséges.

E jelet használjuk azoknak a műutaknak a jelölésére is, amelyek burkolt szélessége 3 m alatt van.

42. (106) A talajút jelével ábrázoljuk a nem szelvényezett, gépkocsi közlekedésre is alkalmas, burkolat nélküli földutakat, amelyeket rendszeresen használnak, vagy települések közti forgalmat bonyolítanak le.

Járhatóságukat a talaj- és az évszakok éghajlati viszonyai szabják meg.

43. (107) A mezei- vagy erdei út jele a főleg mezőgazdasági és erdő-gazdálkodási célokra használt földutak ábrázolására szolgál, amelyek esetenként gépkocsival is járhatók.

44. (108) A karaván- vagy öszvérút jelével rajzoljuk ki azokat az utakat, amelyek sivatagokban, félsivatagokban és hegyvidéken málhás állatok közlekedésére szolgálnak. A karavánutakon gépkocsi közlekedés is lehetséges.

45. (109) A gyalogút jele a nehezen járható terepszakaszokon vezető, csak gyalogos közlekedésre alkalmas utak ábrázolására szolgál.

46. (110) A téli út jelével fejezzük ki a gyéren lakott és nehezen elérhető területeken levő, befagyott mocsarakon, tavakon, folyókon, valamint öblökön és tengerszorosokon átvezető ideiglenes utakat. A gépkocsi közlekedésre használható téli utakat magyarázó megírással kiemeljük.

47. (111) A faburkolatú út talpfákra fektetett deszkából, faelemekből, sűrűn egymás mellé rakott gerendákból, dorongokból készült, esetleg fakockával burkolják.

48. (112) Az út rőzsével, doronggal, vagy feltöltéssel javított részét javított talajutakon és mocsaras területen áthaladó talajutakon tüntetjük fel.

Rőzsével javított az az útszakasz, amely rőzsekötegekkel borított; a rőzsekötegeket az út hosszában elhelyezett talpfákra rakják, kétoldalt cövekkel leszorítják és föld- vagy homokréteggel töltik fel.

Az út doronggal javított része dorongokból összefüggő padozatból áll, néha a dorongokat rőzsékre fektetik. A feltöltött utak töltésanyaga : föld, kő, homok stb.

49. (99—101, 103, 106, 119, 120, 122) Autópályák és műutak ábrázolásánál feltüntetjük műszaki jellemzésüket : az útburkolat szélességét, az út teljes szélességét (ároktól-árokig) és a burkoló anyagot.

Az út szélességét méterben adjuk meg. A burkolat anyagát rövidített megírással jelöljük :

- A. = aszfalt,
- B. = beton,
- Bi. = bitumen,
- K. = kő,
- Kav. = kavics,
- Ker. = keramit,
- M. = makadám, zúzott kő,
- Mu. = murva,
- Sa. = salak.

Műúton a burkoló anyag változását az út jelén keresztirányban húzott vonalkával jelöljük és mindkét oldalán megírjuk a burkoló anyagot (122).

A javított talajút jelén feltüntetjük az út járható szélességét.

A talajutak szélességét azon a helyen írjuk meg, ahol csak az úton van közlekedési lehetőség (erdőben, mocsáron stb.).

50. (102a) Az 1:50 000 és az 1:100 000 m.a. térképeken csak a jól tájékoztató **útmenti építményeket** (pavilon, várakozóhely stb.) tüntetjük fel.

51. (100, 116, 120, 139) Utak (folyók, csatornák, árkok) mentén levő fák és bokrok egyezményes jelét az út stb. vonalától 0,2 mm-es rajztérközre helyezzük el. Kétoldalas beültetés esetén a jelet sakktáblaszerűen rajzoljuk ki. A fasor jele összevonható a híradó vezeték jelével. Az utak (folyók, csatornák, árkok) mentén szórványosan előforduló fákat, vagy bokrokat a **nem tájékoztató, egyedülálló fa** jelével (241) vagy a **folyók, csatornák és árkok mentén levő bokrok** jelével (139) ábrázoljuk. Ezeket a jeleket valóságos helyüknek megfelelően rajzoljuk ki.

Az utak, folyók és csatornák mentén levő — a térkép méretarányában legfeljebb 1,5 mm szélességű — **keskeny-, vagy mezővédő erdősávokat**, illetve a **keskeny bokorsorokat és élősvényeket** a megfelelő egyezményes jellel fejezzük ki (237, 255).

52. (121) A **km. oszlop és -kő** jelét gyéren lakott, vagy tájékoztató tereptárgyakban szegény helyeken alkalmazzuk. Az egyezményes jelet (vonalkát) az út jelére merőlegesen kell elhelyezni, arra az oldalra, amelyen a km. kő van.

Vízrajz

53. (124) A **változó és határozatlan partvonalú**, kisterületű víztárolók ábrázolásánál a szaggatott vonal 1,1 mm-nél rövidebb nem lehet. A nagy-kiterjedésű víztárolók kirajzolásánál a vonal hosszát — a víztároló méretétől függően — 2—3 mm-re növeljük. Ez esetben a vonalak közötti hézagot is 0,4—0,5 mm-re növelni kell.

54. (131) A **szakadó part** egyezményes jelét — ha a vízvonal egybeesik a szakadó parttal — a tengerek, tavak és víztárolók szakadó partjának ábrázolására alkalmazzuk. Ugyancsak e jellel jelöljük a térkép méretarányában 1,5 mm és annál szélesebb folyók szakadó partját is. Az 1,5 mm-nél keskenyebb folyó szakadó és szakadékos partjának ábrázolásánál a 131/b jelet alkalmazzuk.

55. (133) A **folyókat és patakokat** — szélességüktől függően — egy vagy két vonallal ábrázoljuk, a következő táblázat szerint:

A folyó ábrázolása térképen	A folyó szélessége		
	1 : 25 000	1 : 50 000	1 : 100 000
Egy vonallal	5 m-ig	5 m-ig	10 m-ig
Két vonallal (térköz 0,3 mm)	5—15 m	5—30 m	10—60 m
Méretarányban, a va- lóságos partvonalnak megfelelően	15 m-től	30 m-től	60 m-től

Az egy vonallal ábrázolt vizeket a forrástól a torkolat felé fokoza-
tosan vastagítva rajzoljuk 0,1—0,5 mm-ig. A kétvonalas ábrázolásra való
átteréstől kezdve a vonalvastagság 0,1 mm ; a köztük levő térköz 0,3 mm.
(A pusztaságban eltűnő folyók rajzi méretét fokozatosan csökkentve lehet
kirajzolni.) A folyók szabályozott (csatornázott) szakaszait egy, vagy
két vonallal tüntetjük fel az előző táblázat szerint.

56. (135, 137) A 15, 30 és 60 m-nél szélesebb csatornákat az 1 : 25 000,
1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a. térképeken méretarányban, a valóságos part-
vonalaknak megfelelően rajzoljuk ki.

57. (141) Ha a kétvonalas folyó vagy csatorna partvonalait **töltések**
képezik, a világos kék színezést (kontúr nélkül) a töltések koronavonalai
közt alkalmazzuk.

58. (145) A folyók, patakok és csatornák **folyásirányát** jelző nyilak
hossza — a folyó, patak vagy csatorna nagyságától függően — 5—15 mm.

59. (147) A két vonallal ábrázolt folyókon a **gázlókat** szaggatott vo-
nallal jelöljük (ha a folyó rajzi szélessége kevesebb, mint 2 mm, akkor
egy vonalkával és „Gl.” (gázló) megírással látjuk el ; az út jelét ebben
az esetben megszakítjuk.

Az egy vonallal ábrázolt folyók esetében csak megírást alkalmazunk,
az utak jelét megszakítás nélkül vezetjük át a folyó vonalán.

Az 5 m-es vagy annál szélesebb folyón keresztül menő gázló ábrá-
zolásánál megírjuk a gázló jellemzését is.

60. (148) Az **átkelőhelyeket** szaggatott vonallal jelöljük és „Átk.”
rövidítést alkalmazunk. Egy- vagy kétvonalas ábrázolás esetén, — ha a
folyó szélessége kevesebb, mint 2 mm — egy vonalkát rajzolunk ki. Az
út egyezményes jelét ebben az esetben megszakítjuk.

61. (116—119, 151—161) A 3—50 m, 3—80 m és a 3—120 m hosszú
hidakat az 1 : 25 000, 1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a. térképeken a **3 m és**
annál hosszabb híd jelével rajzoljuk (151). A hosszabbakat alaprajz sze-
rint m.a.-ban ábrázoljuk.

Múutakon és talajutakon a 3 m-nél hosszabb hidaknál megírjuk a
híd jellemzését is : törtvonal elé a híd anyagát (Fa, Vb., K., F.) ; szám-

lálóban a híd hosszát és szélességét méterben ; nevezőben a teherbírását tonnában. 100 t-nál nagyobb teherbírás esetén „tm. 100” (több, mint 100) megírást alkalmazunk (119). Hajózható folyóknál ezenkívül megírjuk a hidnyílás vízszint feletti magasságát (középvízállásnál).

A vasúti hidakat (116) — a 100 m és annál hosszabb hidaknál — a következő adatokkal tüntetjük fel : a híd építési anyaga ; a vízszint, illetve a talajszint feletti nyílás magassága és a híd hossza méterben. Pl. „Vb. 12—380” (vasbeton 12 m magas, 380 m hosszú).

Közüti aluljárónál a híd jele mellett az aluljáró nyílásmagasságát és szélességét méterben írjuk meg. Pl. „6×8” (6 m az aluljáró magassága, 8 m a szélessége (119).

62. (162, 163) A méretarányban alaprajz szerint ábrázolható zsilipek jelét akkor alkalmazzuk, ha a be- és kijáratú kapuk közötti távolság a térképen 2 mm, vagy annál több. Többkamrás zsilipek belső kapuit csak akkor tüntetjük fel, ha a kapuk közötti távolság legalább 1 mm.

Ha a szélső kapuk közötti távolság a térképen kevesebb, mint 2 mm, a méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható zsilip jelét használjuk. A jelet a zsiliprendszer valóságos közepére tesszük.

A zsiliprendszer főbejáratánál a következő adatokat írjuk meg : a törtvonal előtt — a zsilip kamráinak számát (ha kettő és ennél több) ; számlálóban — a legkisebb kamra hosszát és a kapu legkisebb szélességét ; nevezőben — a zsilip kapujának küszöbénél mért legkisebb vízmélységet m-ben.

A zsilipek jelét úgy rajzoljuk ki, hogy a jel hegyes vége a folyó (csatorna) folyásirányával szemben álljon.

63. (166) A vízesés és zúgó háromszögláncban kifejezett jelét a 2 mm-nél szélesebb folyókon lévő vízesések és zúgók ábrázolására alkalmazzuk. A keskenyebb és az egyvonalas folyók vízeséseit és zúgóit keresztvonalakával jelöljük és „Ve.”, illetve „Zó.” rövidítéssel látjuk el.

64. (167) Ártérületet nagy folyók mellett csak akkor tüntetünk fel, ha szélessége legalább 1 km és a terület 2 hónapnál hosszabb ideig van víz alatt. Ártérületen és épülő víztárolók területén levő tereptárgyakat, építményeket a megfelelő egyezményes jellel fejezzük ki. Épülő víztároló esetében a jelet magyarázó szöveggel a kereten kívül is feltüntethetjük (a keleti oldalon). Pl. „Nagymarosi víztároló elöntésre tervezett területe”.

65. (169) Duzzasztógátak adatainál az építőanyagot rövidítve írjuk meg (B., Vb., Fő., stb.).

66. (175—178, 181) A kút jelénél „K.” rövidítést — nevének megírása nélkül — azokban az esetekben alkalmazzuk, ha a kutakat ki akarjuk emelni (jól tájékoztat). Az artézi kutakat „Art.” rövidítéssel írjuk meg.

Pusztaságokban és vízben szegény területeken az 1 : 25 000, 1 : 50 000, 1 : 100 000 m.a. térképeken, a főbb kutak és források jellemzését is meg-

írjuk. A kutak jellemzése: abszolút magassága, a fenék relatív mélysége (m-ben), víz minősége (sós, keserűsós-vízű, — az édesvizűt nem kell feltüntetni —) és vízhozama (liter/óra). Az artézi kutaknál: a kút abszolút magassága, a víz minősége és a vízhozam (liter/óra). Megírjuk azokat a kutakat is, amelyekben nincs víz (szárazak, beomlottak).

Az 1 : 25 000 m.a. térképen — a terület jellegétől függetlenül — megírjuk a kút abszolút magasságát, mélységét és a víz minőségét.

67. (186) A 0,5 mm-nél keskenyebb mólókat és kikötőket a **méretarányban alaprajz szerint nem ábrázolható móló és kikötő jelével** fejezzük ki. Az ilyen mólókat és kikötőket valóságos hosszúknak megfelelően ábrázoljuk, de a jel 1 mm-nél rövidebb nem lehet.

Ha a rövid mólókat és kikötőket ki akarjuk emelni, akkor jelük hosszát 1 mm-re növeljük.

68. (187) A **hullámtörő és mederszabályozó berendezéseket** valóságos hosszuknak megfelelően ábrázoljuk, de a jel 1 mm-nél rövidebb nem lehet.

Ha a rövid mederszabályozó berendezéseket ki akarjuk emelni, akkor jelük hosszát 1 mm-re növeljük, 2 mm-nél keskenyebb folyókon mederszabályozó berendezéseket nem tüntetünk fel.

Domborzat

69. (206) Az **alap-, felező- és kiegészítő szintvonalakat** a tisztázati lapon 0,08—0,1 mm a **főszintvonalakat** pedig 0,2—0,25 mm vastag vonallal rajzoljuk. A lejtő irányát (eséstüske) 0,6 mm hosszú, 0,08—0,1 mm-es vonalkával fejezzük ki.

A tisztázati lapon a szintvonalakat általában minden tereptárgy, építmény jelén keresztül vezetjük. Kivétel: a vízfelület, a térkép méretarányában 3 mm-nél keskenyebb vízmosás és horhos, töltés, bevágás, gödör, valamint a külszíni bánya.

A szintvonal számok megírásánál a számjegy alapja mindig a lejtő felé áll.

70. (207) A száraz **folyómedreket** szélességüktől függően egy vagy két vonallal rajzoljuk az 55. pont szerint. Ha a száraz folyómeder szélessége a térképen 3 mm, vagy annál több, akkor a partvonalak között a szintvonalakat kirajzoljuk és a mederfenék talaját a megfelelő egyezményes jellel (homok, kavics, kőtörmelék) fejezzük ki.

71. (209) A **tájékoztató tereptárgyak** abszolút magasságának megírására hozott példák más tájékoztató tereptárgy, építmény esetében is alkalmazhatók.

72. (213) A **kimagasló szikla** jele két méretben szerepel, a nagyobb jelet a jól tájékoztató, nagy sziklák ábrázolására használjuk.

73. (216) A **halom, domb** jelével rajzoljuk ki a szintvonalakkal ki nem fejezhető, mesterséges és természetes halmokat (pl. Kunhalom, jéghalom). A jéghalom jelét magyarázó megírással látjuk el.

74. (217) A méretarányban nem ábrázolható **karsztlyukak** jelével fejezzük ki a 2 mm-nél kisebb átmérőjű töbröket, víznyelőket, zsombolyokat, stb. (Nagyobb alakú karsztképződményeket a lejtő jellegétől függően szintvonalakkal (lapos lejtőknél), vagy a méretarányban alaprajz szerint ábrázolható **gödör** (215b), illetve **szakadás** (231a) jelével ábrázoljuk (meredek lejtőknél). A karsztos területen „Karszt” megírást alkalmazunk.

75. (218) A **barlang bejárata** jel nem fordítható el.

76. (219) A méretarányban alaprajz szerint ábrázolható **vulkán krátereket** a **szakadások** (231a), **sziklák, szakadékok** (223g) jelével, vagy — ha a kráter belső lejtői lankásak — szintvonalakkal fejezzük ki.

77. (221) A **borda** jelével tüntetjük fel a kemény kőzetből álló, keskeny, meredekfalú hegygerinceket (ezek gyakran a felszín általános lejtésétől eltérően helyezkednek el). Az elnyúló, vagy magas bordák viszonylagos magasságát megírjuk.

78. (223a, b) A **firnmező (örök hó)** határait általában kék pontsorral jelöljük; kivétel, ha természetes alakzatok (szirtek, szakadékok stb.) képezik a határait. A **gleccsert (jégár)** vékony kék vonallal határoljuk körül. A firnmezőt és a gleccsert egymástól elválasztani nem kell.

79. (223d, g, h, i, 226, 227) A **sziklák és morénák** jelén — ahol a lejtőszög lehetővé teszi — csak a főszintvonalakat vezetjük keresztül — csökkentett (0,08—0,1 mm) vonalvastagsággal.

Meredek oldalak ábrázolásánál, ahol a szintvonalak közötti távolság 0,1 mm-nél kevesebb, megengedhető (1 cm hosszúságig) a szintvonalak egybeolvasztása, vagy a főszintvonalak között (1 cm-en felül) a szintvonalak fogyasztása.

80. (225) A **jégfalat, jégszakadékok** — szélességüktől függően — a szikla, vagy ékcsík jelével, kék színnel ábrázoljuk.

Növényzet és talajnevek

81. A térképen 3—4 cm² területű parcellák ábrázolásánál a kitöltő jelek jelkulcsban megadott távolságát be kell tartani. Nagyobb parcelláknál a köztük levő távolságot — a terület nagyságától függően — másfél-, két-, illetve háromszorosára növelhetjük. Kis területen megengedhető egy kitöltő jel alkalmazása alapszínezéssel. (Pl.: szakszaullal és folyondárral benőtt terület).

82. (232) **Pontsorral** jelöljük a terepen jól azonosítható növényzet és talajnevek határvonalait.

83. (233—236, 243, 244) Szál-, törpe-, fiatal-erdőknél, valamint erdő-ültetvényeknél tű-, lomblevelű és vegyes-erdő felosztást alkalmazunk, amit a megfelelő jellegfával fejezünk ki. Vegyes erdőkben mindkét fanem jelét ábrázoljuk és az uralkodó fafajtat megírjuk.

A faállomány jellemzésében az átlagos méreteket kell megadni (magasság, vastagság és a fák közötti távolság).

Törpe-erdők faállományának jellemzését csak a 25 cm²-nél nagyobb térképi terület esetében írjuk meg, a szálerdők megírásához hasonlóan.

Fiatal-erdők, faiskolák és erdőültetvények fanemének jele mellett csak a fák átlagos magasságát írjuk meg m-ben, az 1 m-nél alacsonyabb fáknál pedig dm-ben.

84. (237) Keskeny erdősávok és mezővédő erdősávok jelét akkor alkalmazzuk, ha azok szélessége a térképen 1,5 mm, vagy annál kevesebb. 1,5 mm-nél szélesebb sáv esetén a megfelelő erdőjelet alkalmazzuk. Mindkét esetben megadjuk a fák átlagos magasságát m-ben, az 1 m-nél alacsonyabb ültetvények magasságát pedig dm-ben.

85. (241) A nem tájékoztató egyedül álló fa jelét a települések tömbjeiben, egyes udvarokban és veteményes kertekben, szántóföldeken, réteken stb. levő fák ábrázolására használjuk.

86. (248—251) A nyiladékokat két vékony, szaggatott vonallal alaprajz szerint rajzoljuk ki, ha szélességük a következő méreteket eléri vagy meghaladja: 20, 40, 60 m. (Az értékek sorrendben az 1 : 25 000, 1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a. térképekre vonatkoznak.) A vonalak közötti zöld színezést nem alkalmazunk. A keskenyebb nyiladékokat egy szaggatott vonallal ábrázoljuk. A jel vonalkáinak vastagsága 0,15 mm.

A nyiladékokban levő utakat, híradó vezetékeket, árkokat stb. egyezményes jelükkel fejezzük ki. Ilyenkor az egyvonalas nyiladék jelét elhagyjuk, szélességét azonban m-es pontossággal megírjuk.

87. (254) A bozót nemét és magasságát csak a sűrű bozótos területen jelöljük; magasságát 1 m-ig dm-es, azon felül m-es pontossággal tüntetjük fel.

88. (255) A keskeny bokorsáv, élősvény kerítés, bokorsor jelét a térképen mért 1,5 mm szélességig használjuk; az ennél szélesebbeknél a 253/b jelet alkalmazzuk.

89. (263) A mangrove jelét jellegének megfelelő sűrűséggel alkalmazzuk. Vizenyős területen a jelet a járhatatlan mocsár jelével kapcsoljuk össze.

90. (264) A melegágy jele valóságos helyzetének megfelelően elfordítható. A jel legkisebb hossza 3,2 mm.

91. (266) Egyéb ültetvények (fás, bokros, füves) jelével azokat az állandó jellegű ültetvényeket ábrázoljuk, amelyeknek külön egyezményes jelei nincsenek. A növény nemét magyarázó megírással fejezzük ki (rózsa, juta, tunga stb.).

92. (268) A sással, náddal benőtt területek kitöltő jelét rendszertelenül helyezzük el.

93. (272—275) A térképen mért 1 cm²-nél kisebb **mocsarak** és **szikések** ábrázolásánál a jel vonalkái közötti térközt csökkenteni lehet; az 1 : 25 000 m.a.-ban 0,8 mm-ig; az 1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a. térképeken 0,6 mm-ig. A mocsárban levő növényzet jelét rendszertelenül helyezzük el. A mocsarakat és szikéseket a gyalogos átkelés lehetősége alapján osztályozzuk.

94. (276) A **takir-föld (repedezett szik)** jelét sivatagokban és félsivatagokban a sima, növénytelen, agyagos, kemény kérgű, kis repedésekkel szabdaltságot alkalmazzuk. A térképen mért 25 mm²-nél kisebb takir-föld esetében a 276/a jelet használjuk.

95. (277) A **sokszögűen repedezett terület** jelével a tundrás és hegyes vidéken a sokszög-alakzatú repedésekkel szabdaltságot fejezzük ki.

96. (278) A **buckás terület** jelét használjuk a tundrás és tajgás vidékeken előforduló, — a térkép méretarányában ki nem fejezhető — tőzeg-buckákkal borított területek ábrázolására.

97. (283—287) Az 1 : 25 000 m.a. térképen a **homokos területek** domborzati formáit általában szintvonalakkal fejezzük ki. A nagy kiterjedésű homokos területet az összefüggő homok jelével jelöljük. Az 1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a. térképeken a nagy domborzati formákat szintvonalakkal, a homok apró domborzati formáit pedig a megfelelő jellel fejezzük ki.

A **homlokhullámok** és **barkánok** jeleit — az uralkodó széliránytól függő — valóságos helyzetüknek megfelelően rajzoljuk. A barkán jelének homorú oldala az uralkodó szélirány felé néz.

98. A 27—29-es táblázatokban levő „**Példák a növényzet és a talaj-nemek egyezményes jelének együttes alkalmazására**” nem merítik ki az összes létező változatokat. A térképen kisebb területű növényzet és talaj-nem megjelölésére háromnál több jelet együttesen nem alkalmazhatunk.

99. (289—290) A növényzet és talaj-nemek színezett felületének **fokozatos átmenetét**, a felmérési lapon ritka piros pontozással, a tisztázati rajzon pedig ritka fekete pontozással jelöljük meg; az utóbbit a színes nyomaton elhagyjuk.

Határok és kerítések

100. (310) Az **államhatárokat** a határleírásokban megadott pontos helyzetüknek megfelelően, különös gonddal rajzoljuk fel. Először a határköveket és cölveket szerkesztjük fel, majd ezek közé helyezzük a határ jelének vonalait és pontjait. A jelek hosszát és a közöttük levő távolságokat szükség szerint arányosan változtathatjuk.

101. (312—314) Azokat a határokat, amelyek nem esnek egybe síkrajzi vonalakkal, a határ valóságos helyén folyamatosan rajzoljuk ki.

A folyók, csatornák, utak, töltések, nyiladékok stb. mentén haladó határok jelét 4—6 cm-es megszakításokkal 3—4 tagból álló csoportokban úgy kell alkalmazni, hogy a töréspontokhoz pont, vagy a vonaldarab törése kerüljön. A jelet a síkrajzi vonal azon oldalára helyezzük, ahol a határ a valóságban halad.

Amennyiben a határ egybeesik valamilyen síkrajzi vonallal (kivéve a pontsört) és így nem ábrázolható a saját helyén, akkor jelét az előbbi szabály szerint, a síkrajzi vonal két oldalán váltakozva rajzoljuk ki. A pontsört a határ jelével cseréljük fel.

102. (315) A védett terület határának jelét megszakítás nélkül rajzoljuk ki, kivéve azokon a helyeken, ahol a határt jól azonosítható, természetes terepvonal képezi (tengerpart, tópart, nagy folyók).

Névrajz

103. A 31—35-ös táblázatokban és a keretmintákban azok a betűminták szerepelnek, amelyeket a névrajznál alkalmazunk.

A nevek alatt megjelöltük a betűminták típusát és nagyságát, valamint a nagybetűk magasságát mm-ben. Az egyes városrészek elnevezéseinek, települések és más földrajzi objektumok második nevének, valamint a kereten kívüli elnevezések megírására olyan betűtípust alkalmazunk, ami külalakra megfelel a fő elnevezés betűtípusának, de annál jóval világosabb (vékonyabb). Az ilyen betűtípusok kiválasztása az alábbi táblázat alapján történik.

A fő elnevezések betűtípusa	A második (keretben szereplő) név betűtípusa
Széles kövér Antikva (M 4)	Széles világos Antikva (M 8)
Világos Hivatalos Antikva (M 102)	Széles világos Antikva (M 8)
Keskeny félkövér Akzidenz- groteszk (M 104)	Keskeny világos Groteszk (M 11)
Félkövér Vénusz-groteszk kurzív (Vkh)	Keskeny világos Szabványos Reform-groteszk (M 105)
Kövér Groteszk (0)	Világos Vénusz-groteszk kurzív (Vkm)
Landkarte Kurzív (LK)	Világos Vénusz-groteszk (Vm)
Keskeny félkövér Ideál- groteszk (M 101)	Széles világos kurzív (M 7)
	Keskeny világos groteszk (M 11)

A másodelnévezések és megírások betűtípusainak méretét és a térkép keretében elhelyezett neveket rendszerint egyharmaddal kisebbre vesszük, mint a fő elnevezés megírásának nagyságát.

Az egyes városrészek elnevezésének megírására a betűtípus méretét a megfelelő városrész nagyságától függően választjuk meg.

A települések és tereptárgyak stb. második elnevezését zárójelbe tesszük és a fő elnevezés megírása alatt helyezzük el.

104. (330—334) A falusi jellegű és villaszerű települések nevének betűtípus méreteit közepes népsűrűségű területekre adtuk meg. A sűrűn lakott területeken — a szerkesztői előírás alapján — az egyes település-típusok elnevezésének megírásához a betűtípusok méretét 0,2—0,3 mm-rel lehet kisebbiteni, a gyéren lakott területeken pedig nagyítani.

Az **egyed lakóházak, tanyák (udvarok)** elnevezéseinek megírására kétféle betűnagyságot adtunk meg. Általában a kisebb megírást alkalmazzuk, a nagyobbik méretűvel csak azokat az egyes lakóházakat, tanyákat írjuk meg, amelyek településtől távol fekszenek. Sűrűn elhelyezett tanyák esetében megírással csak a jól tájékoztatókat emeljük ki.

105. (336) Az állomásokat, rakodókat és megállóhelyeket széles világos Antikva (M 8) betűtípussal akkor írjuk meg, ha településtől távol fekszenek, illetve nevük eltér a közelükben levő település nevétől.

106. (337) Ha a táblázatban az egyezményes jel mellett magyarázó megírás áll, akkor ez azt jelenti, hogy az adott jelet magyarázó megírással kell ellátni, pl. : csillagászati pont (6) „Csill.” ; hajóállomás (185) „Há.” stb. Ha kis területen több egynemű tereptárgy van, akkor csak a legjelentősebbeket írjuk meg.

Ha a táblázatban a jel mellett nincs **magyarázó megírás**, a térképen csak abban az esetben írjuk meg, ha ki akarjuk emelni (pl. jól tájékoztató tereptárgy).

107. (338, 344) Közigazgatási központok megírásait (megyei, járási, községi tanácsok), a településekben levő lakóházak számát, valamint településekben az egyes létesítményekre utaló megírásokat és jeleket a település neve alatt 1 mm távolságra szimmetrikusan helyezzük el.

108. (346, 347) A csatornák tulajdonneve mellett rövidítést alkalmazunk („Csat.”).

SZÍNSKÁLA

az 1 : 25 000, 1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a. topográfiai
térképek nyomásához

109. A 36. táblázat az 1 : 25 000, 1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a. topográfiai térképek nyomásánál alkalmazott színskálát tartalmazza. A táblázatban szerepel a festék neve és száma, illetve az összetett színeknél az összetétel aránya. Ezt a színskálát használjuk a térképek kiadásához való előkészítésnél is.

A TÉRKÉPLAPOK KERETSZEGÉLYÉNEK KIVITELEZÉSE

110. A térképlapok keretét és szegélyét a mellékelt minták szerint készítjük el.

A térképlap mérete a keretszegéllyel együtt észak-déli irányban nem lehet több 43,5 cm-nél (1 : 75 000 m.a.-ban 58,0 cm-nél).

111. A papíron készülő tisztázati rajzoknál a derékszögű koordináta hálózatot fényképezés után a negatívon karcoljuk be ; karceljárással készülő lapoknál pedig a keret szerkesztésével egyidejűleg a karclemezen kell elkészíteni.

112. A térképlap belterületén kilenc helyen — lehetőleg egyenletes elhelyezésben — feltüntetjük a koordináta hálózat vonalainak értékét. A térképlap ÉNy-i sarkához legközelebb esőt négy-, a többiekét pedig csak az utolsó két számjeggyel írjuk meg.

113. Az 1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a. térképeken megrajzoljuk a lap közepén áthaladó meridián- és szélességi kör metszését, koordinátáját pedig fok- és perc értékkel megírjuk.

114. A térképlap keretén megjelöljük a földrajzi koordináták perc- és másodperc értékeit.

A percbeosztások közül minden másodikat befeketítünk ; a földrajzi szélességeknél (a lap keleti és nyugati oldalán) a páratlan perceket ; a földrajzi hosszúságnál (a lap északi és déli oldalán) keleti féltekén — a páratlanokat, — nyugati féltekén — a párosokat. A páratlan percbeosztás alatt a páratlan szám előtti beosztást értjük. Minden percbeosztást 6 részre, — 10"-es értékekre — osztunk és ezeket az alosztásokat pontokkal jelöljük. Azoknál az 1 : 100 000 m.a. lapoknál, amelyek a 60°—76°-ig terjedő szélességi sávban vannak, a keret északi és déli oldalán levő perc értékeket 3 részre (20"), a 76°-nál északabbra levőknél pedig 2 részre (30") osztjuk be.

A térképlapon belül — a keretvonal belső oldalán — 2 mm-es őrvonalakkal feltüntetjük a perc beosztásokat. Az 1 : 50 000 és 1 : 100 000 m.a. térképeken az 5'-es és annak egész számú többszöröseit képező beosztásokat 3 mm hosszú őrvonalakkal jelöljük. Azokat az őrvonalakat, amelyek a térkép olvashatóságát zavarják, el lehet hagyni.

115. A nyugati féltekére eső térképlapok ÉNy-i keretsarkában a meridián számadatától jobbra — azzal egy magasságban — „Greenwichtől nyugatra” szöveget kell elhelyezni.

116. A déli és északi kereten kívüli szövegeket, ábrákat és adatokat a keretminta szerint helyezzük el.

117. Ha a lap területére nem esik település, akkor szelvény száma mellett a ráeső legnagyobb jelentőségű terület, vagy tájegység nevét írjuk meg.

118. A keleti keretszegélyben helyezzük el a lapra vonatkozó különböző kiegészítéseket, magyarázatokat (a geodéziai alap pontosságát, a terep járhatóságát stb.), valamint a jelkulcsban nem szereplő kiegészítő egyezményes jeleket, rövidítéseket.

TARTALOMJEGYZÉK

Egyezményes jelek :	Tábla	Oldal
Alappontok — — — — —	1	3
Települések — — — — —	1—10	3—12
Ipari, mezőgazdasági, szociális és kulturális építmények — — — — —	11—12	13—14
Vasutak — — — — —	13	15
Műutak és talajutak — — — — —	14	16
Példák a közlekedési vonalak egyez- ményes jeleinek összkapcsolására —	15	17
Vízrajz — — — — —	16—20	18—22
Domborzat — — — — —	21—22	23—24
Növényzet és talajnevek — — — — —	23—26	25—28
Példák a növényzet és a talajnevek egyezményes jeleinek együttes alkal- mazására — — — — —	27—29	29—31
Határok és kerítések — — — — —	30	32
Írásminták — — — — —	31—35	33—37
Színskála — — — — —	36	38
Rövidítések — — — — —	—	39—42
Magyarázat az egyezményes jelekhez — — — — —	—	43—61

Keretminták :

1. sz. melléklet : 1 : 25 000 méretarányban
2. sz. melléklet : 1 : 50 000 méretarányban
3. sz. melléklet : 1 : 100 000 méretarányban

1942. évi koordináta-rendszer *Vm8*

MAGYARORSZÁG: Kraszna m., Zaránd m. *Vm-8*

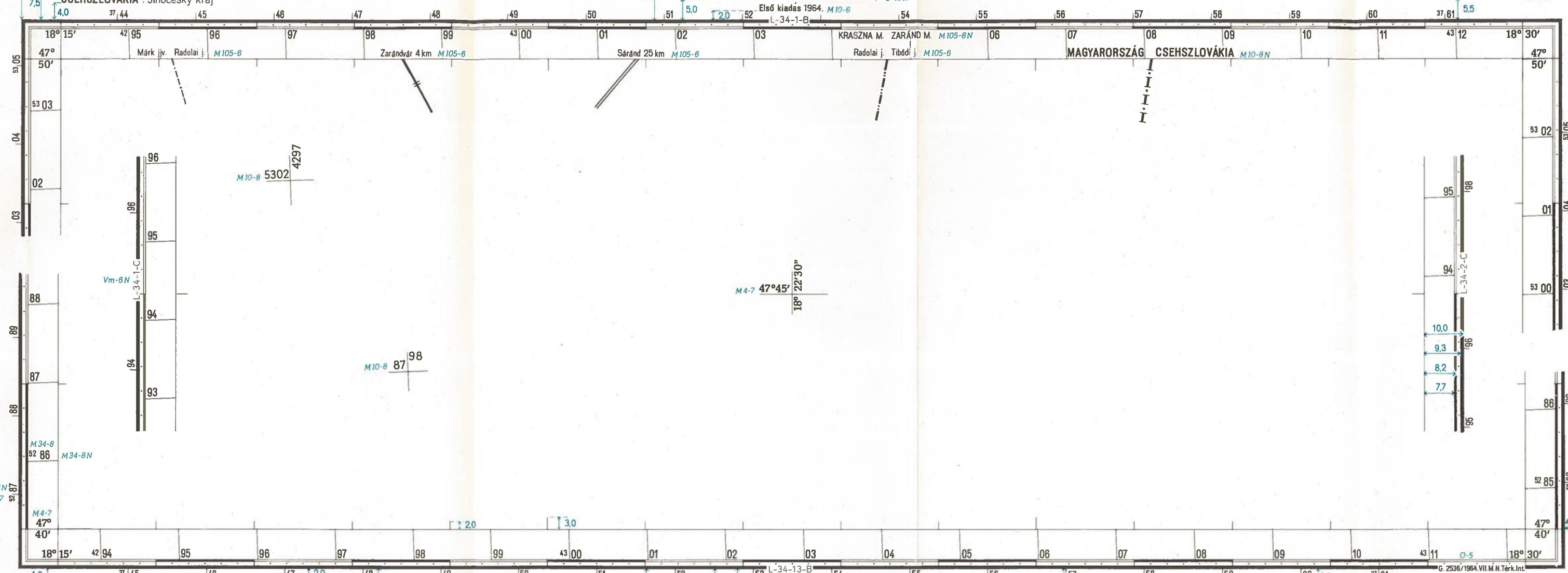
CSEHSZLOVÁKIA : Jihočeský kraj

MAGYAR NÉPHADSEREG VEZÉRKARA Vm-10N

L-34-1-D (SZEGVÁR) Q-10N

Első kiadás 1964. *M10-6* 54

TITKOS! LK-10N

Magneses elhajlás (1964) $+0^{\circ}50'$ (0-14) (keleti)

Meridiánkonvergencia $-1^{\circ}57' (0-33)$ (nyugati)

Vm-6 Na a teljes út terkep közepén a koordinátáinakozott egyik E-D-1 vonalához illesztjük, az irányú elterlése (1964.) $2^{\circ}47'$ (O-47) keletre, melyet még az évi változás értékével (évente $+0^{\circ}03,5'$ (O-01)) meg kell változtatni.

Megjegyzés: a zárójelben lévő szám vonásérték (egy vonás=3,6).

1964. évi jelkulcs. M10-6

Diagram showing the angular separation between the stars Halbat E, Foldr (csill.) E, and Mágnesses E. The angles are $1^{\circ}57'$ and $0^{\circ}50'$. The stars are labeled M11-6 and Vm-6.

1:50 000

— 1 centiméter 500 méter *Vm 6*

500 0 1 2 km Vm-5

4.5 ↓ Alapszintvonalak 10 méterenként *Vm-6*

Lejtőalapmértékek *Vm-6*

Helyszíni helyesbítés légifényképek felhasználásával: Vm-7

1964. évben.

Alapanyag: 1:50 000 térkép (1958. évi kiadás)

Kiadáshoz előkészítés és sokszorosítás: 1964. évben.

↓ Helyesbítette: Kovács János fhdgy Vm-6

Alosztályvezető: Kiss Pál szds

Osztályvezető: Varga Péter alez.

530

1942. évi koordináta-rendszer Vm-8

1942. évi koordináta-rendszer Vm-8

N MAGYARORSZÁG: Kraszna m., Zaránd m. Vm-B

_CSEHSZLOVÁKIA: Jihočeský kraj

MAGYAR NÉPHADSEREG VEZÉRKARA Vm-10N

L-34-1-D-a (SZEGVÁR) O-10N

— Első kiadás 1964. *M 10-6*

— L-34-1-B-c

M 105-6N KRASZNA M.

ASZNA M. ZARÁND M.

MAGYARORSZÁG CSEHSZLOVÁKIA M10-8N

TITKOS! Lk-10N

Lk-10 N

Mágneses elhajlás (1964): $+0^{\circ}50'$ (O-14) (keleti).
Meridiánkonvergencia: $-1^{\circ}57'$ (O-33) (nyugati).

Ha a tájólót a térkép közepén a koordinátahálózat egyik E-D-i vonalához illesztjük, az iránytű eltérése (1964.) $2^{\circ}47'$ (O-47) keletre, melyet még az évi változás értékével [évente $+0^{\circ}03,5'$ (O-01)] meg kell változtatni.

Megjegyzés: a zárójelben lévő szám vonásérték (egy vonás=3,6').

1964. évi jelkulcs. M 10-6

1:25 000

1 centiméter 250 méter *Vm-6*

50 0

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 1001-1005.

szintvonalak 5 méterenként

adatok a balti alapszintre vonatkoznak

Lejtőalapmértékek *Vm-6*

25 m

Year	Number of people (millions)
1980	55
1985	65
1990	63
1995	70
2000	78

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Aerofototopográfiai felmérés 1958. évben (kombinált Vm-7 módszer)

–Kiadáshoz előkészítés és sokszorosítás: 1964. évben

.0

Felmérte: Kovács János fhdgy.

Osztályvezető: Kiss Pál szds.
Osztályvezető: Varga Péter alez.

Osztályvezető: Varga Péter, dísz.

54,0

AZ 1:100 000 TÉRKÉP KERETMINTÁJA.

1942. évi koordináta-rendszer Vm-8

MAGYARORSZÁG: Kraszna m., Zaránd m. Vm-8

CSEHSZLOVÁKIA: Jihočeský kraj

MAGYAR NÉPHADSEREG VEZÉRKARA Vm-10N

L-34-1 (SZEKVÁR) O-10N

TITKOS! Lk-10N

Első kiadás 1964. M10-6

M-34-133

MAGYARORSZÁG CSEHSZLOVÁKIA M10-8N

M4-7 47°50' 18°15'

1:100 000 O-14

1 centiméter 1 kilométer Vm-6

Alapszintvonalak 20 méterenként Vm-6

A magassági adatok a balti alapszintre vonatkoznak Vm-6

Lejtőalapmértékek Vm-6

A térkép tervezése 1963. évben Vm-7

1. 1:25 000 térkép (1958. évi kiadás)

2. 1:50 000 térkép (1962. évi kiadás)

alapján történt

Kiadáshoz előkészítés: 1964. évben.

Sokszorozás: 1964. évben.

Tervezte: Kovács János fhdy. Vm-6

Alosztályvezető: Kiss Pál szds.

Osztályvezető: Varga Péter alez.

Mágneses elhajlás (1964.): +0°50' (O-14) (keleti).

Mendiánkonvergencia: -1°57' (O-33) (nyugati).

Ha a tájolót a térkép közepén a koordinátahálózat

egyik E-D-i vonalához illesztjük, az irányú eltérése

(1964.) 2°47' (O-47) keletre, melyet még az évi

változás értékével [évente +0°03,5' (O-01)] meg

kell változtatni.

Megjegyzés: a zárójelben lévő szám vonáérték

(egy vonas=3,6').

1964. évi jelkulcs. M10-6

48,0

M10-6 Megjegyzés: Felsolányák lakóházainak száma 72. Vm-6

